

OIKEUSPOLIITTINEN TUTKIMUSLAITOS

TOIMINTAKERTOMUS
2004

Helsinki 2005

ISSN 0357-1564
HAKAPAINO OY, HELSINKI 2005

SISÄLLYS

1 Johdon katsaus	1
2 Tehtävät, organisaatio ja toimitilat	4
2.1 Tehtävät	4
2.2 Organisaatio	4
2.2.1 Johtokunta.....	5
2.2.2 Tutkimusyksiköt	5
2.2.3 Henkilöstökokous, yhteistoiminta	5
2.3 Toimitilat	6
3 Tuloksellisuuden kuvaus	7
3.1 Toiminnan vaikuttavuus	7
3.2 Toiminnallinen tuloksellisuus.....	9
3.2.1 Toiminnan määrällistä tarkastelua.....	10
3.2.2 Tulostavoitteet	11
3.2.3 Talous ja toiminnallinen tehokkuus.....	20
3.2.4 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	24
4 Sisäinen valvonta	28
5 Allekirjoitukset	29
LIITTEET	
Liite I: Julkaisut 2004	30
I.1 Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja.....	30
I.2 Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimustiedonantoja.....	32
I.3 Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen muut julkaisut	33
I.4 Muut kirjoitukset	33
Liite II: Henkilökunnan muu toiminta	38
II.5 Luottamustoimet ja asiantuntijatehtävät	38
II.6 Esitelmät kansainvälisissä seminaareissa ja kokouksissa.....	43
II.7 Muu osallistuminen kansainvälisiin seminaareihin ja kokouksiin	45
II.8 Esitelmät ja luennot kotimaisissa tilaisuuksissa	46
II.9 Yliopistoyhteistyö (luento-opetus kohdassa II.8).....	52
Liite III: Kirjasto	53
Liite IV: Henkilöstö	54

1 JOHDON KATSAUS

Laitoksen tulostavoitteet vuodelle 2004 liittyvät rikollisuusmuutosten sekä eräiden keskeisten lainuudistusten seurantaan ja arviointiin.

Rikollisuustutkimuksen puolella on kokonaisrikollisuuden perusseurannan ohella painotettu väkivaltarikollisuuden, nuorisoriikollisuuden ja uusintariikollisuuden teemoja. Maahanmuuttajat rikoksentekijöinä ja uhreina sekä alkoholin käytön ja kulutuksen yhteys väkivaltaan ovat niinikään olleet tarkastelujen kohteina. Seuraamusjärjestelmätutkimuksissa on tarkasteltu mm. kontrollijärjestelmän toimintaa ja rangaistuskäytäntöjä seksuaali- ja huumausainerikoksissa. Rikollisuuskontrollia ja rikosten torjuntaa koskeva tutkimus on resurssisyistä keskittynyt rangaistuskäytäntöjen perusseurantaan. Rikollisuustilanteesta ja kontrollijärjestelmän toiminnasta kertova perustieto on koottu vuosittain julkaistavaan Rikollisuustilanne-katsaukseen.

Lainsäädännön seuranta- ja arviointitutkimuksissa painopistealueina ovat olleet oikeudellisia palveluita, tuomioistuinlaitosta, perheoikeudellisia kysymyksiä sekä tietosuojaa ja velkaongelmien hallintajärjestelmiä käsittelevät seuranta- ja arviointitutkimukset. Useilla seurantahankkeilla on kytkentöjä nykyiseen hallitusohjelmaan. Vuonna 2004 julkaistiin järjestyksessä toinen Oikeusolot-raportti. Laajaan raporttiin on kerätty perustietoa kansalaisten oikeusongelmista, niiden ratkaisukeinoista sekä oikeusasemaan vaikuttavien keskeisten instituutioiden toiminnasta.

*

Laitoksen tulosta vuodelle 2004 voidaan hyvin perustein pitää erinomaisena. Laitos saavutti kaikki keskeiset tulostavoitteensa. Merkittävimmät yksittäiset poikkeamat perustuivat rahoitussuunnitelmien kariutumiseen.

Tutkimuksen volyymi on kasvanut. Toiminta on ollut paitsi tehokasta, myös taloudellista. Laitoksen tutkijoiden julkaisemien tutkimusnimikkeiden määrä ylittää selvästi vertailukelpoisten muiden sektoritutkimuslaitosten tason. Samalla laitoksen henkilötyövuoden kustannukset ovat muita laitoksia pienemmät.

Julkaisujen määrillä mitattuna toiminnan tuloksellisuus on kohentunut tasaisesti viimeisen 5 vuoden aikana. Kun otetaan huomioon, että laitoksen julkaisutiheys on sektoritutkimuslaitosten huippuja ja menot muita selvästi alemmalla tasolla, tuottavuuden voi tuskin arvioida tästä juurikaan nousevan. Ei myöskään ole ajateltavissa, että laitos voisi nykyresurssein laajentaa merkittävästi tutkimuskenttäänsä. Lisätutkimuksen tarve on kuitenkin ilmeinen useilla alueilla.

*

Laitoksen tutkimustoiminnan vaikuttavuus on näkynyt eduskuntatyössä ja useissa säädösvalmisteluhankkeissa. Tutkijoiden tiivis osallistuminen oikeusministeriön hallinnonalan ohjelma- ja strategiatyöhön on lisännyt tutkimustulosten oikeuspoliittista relevanssia ja käyttöastetta. Laitoksen tutkijat ovat antaneet merkittävän panoksen mm. oikeusministeriön rikosentorjuntaneuvoston piirissä valmisteltuun väkivallan vähentämiseen tähtäävän ohjelman ja velkahallintaohjelman valmisteluun. Laitos on keskeisesti mukana myös kriminaalipolitiikkaa, kansalaisten oikeussuhteita sekä tuomioistuineläytöksen kehittämistä koskevassa strategiatyössä. Henkilökunnan osallistuminen lainkäyttöhenkilöstön koulutukseen on kanavoinut tutkimustietoa lainsoveltamisen ja oikeudenkäytön tasolle.

Laitos on ollut kokoonsa nähden näkyvästi esillä mediassa. Oikeusolot 2004 esiintyi myönteisinä mainintoina/taustoittajana useiden keskeisten vaikuttajien viime vuoden lopun oikeuspoliittisissa puheenvuoroissa. Tutkimustiedon saatavuutta on lisätty julkaisemalla kaikki laitoksen tutkimukset vuodesta 2004 lähtien laitoksen www-sivuilla.

*

Toimintaympäristössä tapahtuvista muutoksista on keskeisin Valtion tiede- ja teknologianeuvoston vuonna 2003 käynnistämä julkisen tutkimusjärjestelmän rakennearvio. Sektoritutkimuslaitoksia koskevan arvioinnin päätulokset olivat oikeuspoliittisen tutkimuksen ja Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen kannalta monin tavoin myönteiset. Laitoksen tutkimus koettiin yleisesti tärkeäksi, mutta samalla pahasti aliresursoiduksi. Selvitysmies Jussi Huttunen suosittikin merkittävää resurssilisäystä sekä kriminologiseen että yleisen oikeuspolitiikan tutkimukseen. Eduskunnan lakivaliokunta katsoi vuoden 2005 talousarvioehdotusta koskevassa lausunnossaan (LaVL 18/2004), että oikeusministeriön hallinnonalan tutkimusmäärärahojen suunnitelmallinen kasvattaminen pitäisi aloittaa jo vuoden 2005 talousarviossa ja lisärahoitus pitäisi osoittaa nimenomaan Oikeuspoliittiselle tutkimuslaitokselle.

Arviointiraporteissa korostuvat myös tutkimusyhteistyön, monitieteisyyden ja tutkimuksen kansainvälistymisen tavoitteet. Yhteistyö on erityisen tärkeää Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen kaltaiselle pienelle yksikölle, jonka omat voimavarat eivät ylitä ns. kriittistä massaa. Laitos onkin viime vuosina tiivistänyt yhteistyötään yliopistojen ja tutkimuslaitosten kanssa. Tässä on kuitenkin vielä runsaasti kehittämisen varaa. Myös laitoksen kansainväliset yhteistyöverkostot ovat viime vuosina laajentuneet.

Monin tavoin myönteisiä näkymiä varjostavat vuoden 2004 aikana julkistettut alueellistamissuunnitelmat. Myös Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen nimi on vilahdellut näissä listoissa. Selvitysmies Huttusen raportti ottaa perustellun kannan alueellistamishdotuksiin: Pieniä asiantuntijayksiköitä, joilla on vaikeuksia saavuttaa tarvittava kriittinen massa, ei tule eikä kannata

alueellistaa. Pahimmassa tapauksessa hukataan resursseja ja saadaan kehnoa tutkimusta ilman työllisyysvaikutuksia.

*

Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja -sarjassa ilmestyi 8 julkaisua ja Tutkimustiedonantoja-sarjassa 7 julkaisua. Kaikkiaan laitoksen tutkijat julkaisivat kertomusvuonna runsaat 100 tutkimusta, artikkelia ja kirjoitusta sekä pitivät 95 esitelmää tai alustusta, 78 kotimaassa ja 17 kansainvälisissä seminaareissa ja kokouksissa.

Laitoksen yhteenlaskettu työmäärä, toimisto- ja avustava henkilökunta mukaan lukien, oli kertomusvuonna 22,3 henkilötyövuotta. Tutkimuslaitoksen kokonaisrahoitus oli 1 432 000 euroa. Valtion budjettirahoituksen osuus tästä oli 1 197 000 euroa.

Tapio Lappi-Seppälä
tutkimuslaitoksen johtaja

2 TEHTÄVÄT, ORGANISAATIO JA TOIMITILAT

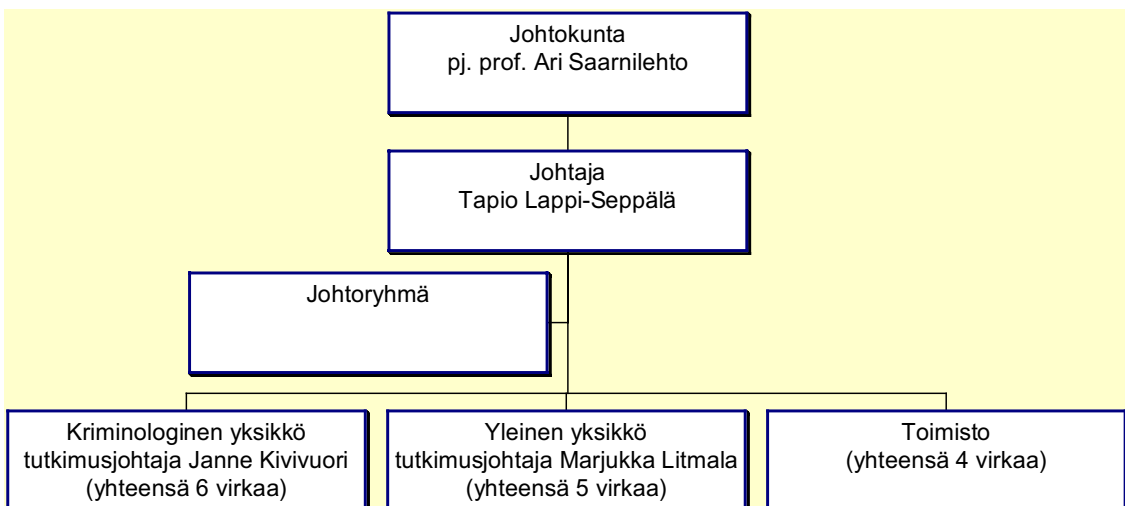
2.1 Tehtävät

Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tehtävät on määritelty oikeuspoliittisesta tutkimuslaitoksesta annetussa laissa (51/1974) ja asetuksessa (1425/1991). Lain 1 §:n 2 momentin mukaan laitoksen tehtävänä on harjoittaa *puolueetonta oikeuspoliittista tutkimusta* ottaen huomioon lainvalmistelutyön vaatimat tutkimukset ja selvitykset sekä suorittaa sille asetuksella määrätyt tehtävät. Asetuksen mukaan laitoksen tehtävänä on lisäksi

- seurata koti- ja ulkomaista oikeuspoliittisen tutkimuksen kehitystä;
- ylläpitää ja edistää kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä oikeuspoliittisen tutkimuksen alalla;
- harjoittaa oikeuspoliittiseen tutkimukseen liittyvää julkaisutoimintaa; sekä
- suorittaa oikeusministeriön laitokselle antamat sen toimialaan kuuluvat tutkimus- ja selvitystehtävät (1 §).

Laitos toimii oikeusministeriön tulosohtauksessa, ja toimintaa ohjaavat myös oikeusministeriön strategiat sekä ministeriön ja tutkimuslaitoksen vuosittaiset tulossopimukset.

2.2 Organisaatio



2.2.1 Johtokunta

Johtokunnan jäsenet 2004—2007:

Professori Ari Saarnilehto (puheenjohtaja), Turun yliopisto
 Poliisiylitarkastaja Seppo Kolehmainen (varapuheenjohtaja), SM
 Tutkimuslaitoksen johtaja Tapio Lappi-Seppälä (viran puolesta)
 Tutkija Kaijus Ervasti (henkilöstön edustaja)
 Osastopäällikkö, hallitusneuvos Jarmo Littunen, OM
 Professori Tarja Pösö, Tampereen yliopisto
 Valtionsyyttäjä Päivi Hirvelä, Valtakunnansyyttäjänvirasto
 Käräjätuomari Elina Haapasalo, Helsingin käräjäoikeus
 Toiminnanjohtaja Pirkko Lahti, Suomen Mielenterveysseura ry

Johtokunnan sihteerinä erikoistutkija Risto Jaakkola

Tutkimuslaitoksella on valtioneuvoston nimittämä johtokunta, jonka tehtävänä on muun muassa ohjata, kehittää ja valvoa tutkimuslaitoksen toimintaa sekä tehdä ehdotukset tutkimuslaitoksen toiminta- ja taloussuunnitelmaksi. Johtokunta kokoontui kertomusvuonna kaksi kertaa.

2.2.2 Tutkimusyksiköt

Oikeuspoliittisessa tutkimuslaitoksessa on kaksi tutkimusyksikköä: yleinen ja kriminologinen yksikkö. Lisäksi laitoksella on toimisto, joka vastaa laitoksen hallinnosta ja tietopalveluista. Tutkimuslaitoksessa oli johtajan ja tutkimusjohtajien virkojen lisäksi yleisessä yksikössä neljä, kriminologisessa yksikössä viisi ja toimistossa neljä virkaa. Lisäksi laitoksella työskenteli budjetti- ja ulkopuolisella rahoituksella palkattuja määräaikaista tutkijoita ja tutkimusavustajia.

Kriminologisen yksikön voimavaroista pääosa käytettiin rikollisuuden ja kriminaalipolitiikan osoittimien kehittämiseen ja rikollisuustilanteen seurantaan. Yleisessä yksikössä vaativat oikeusolokatsaus ja lainsäädännön toimivuuden sekä lainsäädäntöuudistusten seuranta pääosan voimavaroista.

2.2.3 Henkilöstökokous, yhteistoiminta

Yhteistoimintasopimuksen tarkoittamia asioita käsitellään koko henkilökunnalle tarkoitettussa henkilöstökokouksessa ja yhteistoimintaryhmässä. Henkilöstökokouksen puheenjohtajana toimi Hannu Niemi ja sihteerinä Heini Kainulainen. Henkilöstökokous kokoontui kertomusvuonna kaksi kertaa.

2.3 Toimitilat

Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos toimi tammikuusta elokuun puoleenväliin Helsingin Uudenmaankadulla Senaatti-kiinteistöiltä vuokratuissa tiloissa. Tilojen yhteispinta-ala oli 985 neliömetriä. Elokuussa laitos muutti Keskinäinen vakuutusyhtiö Eläke-Fennialta vuokrattuihin toimitiloihin Pitkänsilanrantaan Hakaniemeen. Samoihin tiloihin sijoittui myös YK:n yhteydessä toimiva Euroopan kriminaalipolitiikan instituutti HEUNI. Tutkimuslaitoksen käytössä oleva pinta-ala on noin 820 m².

3 TULOKSELLISUUDEN KUVAUS

Vuodelle 2004 laaditussa valtion talousarvioesityksessä tutkimuslaitokselle asetettiin seuraavat tulostavoitteet:

"Rikollisuutta ja siinä tapahtuvia muutoksia seurataan virallislähteiden ohella uhritutkimuksen keinoin. Vuoden 2003 valtakunnallisen uhritutkimuksen tulokset raportoidaan ja osallistutaan vuoden 2004 kansainväliseen uhritutkimukseen. Erityistarkastelun kohteena ovat maahanmuuttajiin kohdistuva väkivalta, nuoret rikosentekijöinä ja uhreina sekä henkirikollisuuden muutokset. Rikosjulkisuuden sekä rikospelkojen yhteyksiä kartoitetaan. Paikallisten rikosentorjuntahankkeiden tueksi tarkennetaan kuvaa rikollisuuden alueellisista eroista.

Uuden lainsäädännön vaikutuksia arvioidaan tuomioistuinnuudistusten, huumausainerikosten, julkisuuslainsäädännön, perhelainsäädännön, oikeusavun sekä velka- ja talousneuvonnan osalta. Lisäksi kartoitetaan henkilötietojen suojaa luottotiedoissa.

Ihmisten oikeusasemaan vaikuttavien keskeisten instituutioiden, kuten tuomioistuinten, oikeudellisten palvelujen sekä laillisuusvalvojien toiminnasta kertovat perustiedot kootaan määrävälein Oikeusolot-raporttiin."

Näitä tulostavoitteita täsmennettiin ja tarkennettiin edelleen Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen ja oikeusministeriön 12.11.2003 tekemässä tulossopimuksessa.

Seuraavassa tarkastellaan ensin koko laitoksen toiminnan vaikuttavuutta (3.1), sitten tuloksellisuutta ja yksittäisiä tuotoksia (3.2).

3.1 Toiminnan vaikuttavuus

Laitoksen toiminnan perustavoitteena on oikeuspoliittisen päätöksenteon tietopohjan vahvistaminen, erityisesti oikeusministeriön hallinnonalalla. Tutkimuksen vaikuttavuudessa on tällöin kyse tiedon läpäisykyvystä, sen tehokkaasta levittämisestä, sekä päätöksentekojärjestelmän kyvystä ottaa vastaan ja käyttää sille tarjottua tietoa.

Oikeuspolitiikan tekemisen tavat ja muodot ovat moninaiset. Oikeuspoliittinen tutkimustieto palvelee oikeuspolitiikan päätöksentekijöitä ja oikeuspoliittiseen keskusteluun osallistuvia tahoja eri tavoin. Vaikuttavuus ilmenee eri ulottuvuuksilla, mikä vaikeuttaa yksiselitteisten ja suorien indikaattorien kehittelyä.

Tutkimuksen vaikuttavuus voi ilmetä *yleisen tiedon tason kohoamisena ja väärinkäsitysten oikaisemisena*. Aiempaa luotettavamman ja oikeasuhtaisemman kuvan antaminen rikollisuuskehityksestä on laitoksen piirissä kehitettyjen rikollisuuden mittareiden perustavoite. Tässä tutkimus on myös osoittanut vaikuttavuutensa: Ilman uhritutkimuksia ja itse ilmoitetun nuorisorikollisuuden mittauksia käsityksemme rikollisuuden tasosta ja kehityssuunnauksista olisi toinen — virheellisempi — kuin mitä se nyt on.

Konkreettisemmin tutkimuksen vaikuttavuus ilmenee tilanteissa, joissa *lainuudistusten sisältöratkaisuja perustellaan tutkimustietoon viitaten*. Myös tätä koskevia esimerkkejä löytyy laitoksen tutkimustoiminnasta runsaasti. Lainvalmisteluasiakirjoissa on yhä useammin suoria viittauksia laitoksen tutkimuksiin. Näitä löytyy mm. rikosoikeudellista seuraamusjärjestelmää, tuomioistuinlaitosta, velkahallintajärjestelmiä sekä julkisen oikeusavun kehittämistä koskevista valmisteluasiakirjoista. Laitoksen tutkijoita on kuultu eduskunnassa asiantuntijana lukuisten lakien valmistelussa. Julkisuuslain uudistusta koskeva hallituksen selonteko eduskunnalle 2004 perustui olennaisilta osin laitoksen tutkimustietoihin. Laitoksen tutkimuksiin viitataan myös taajasti valtion tilintarkastajien kertomuksissa.

Painetut kirjoitukset ovat vain yksi tapa tutkimustiedon levittämiseksi. *Tutkijoiden osallistuminen erilaisten työryhmien- ja toimikuntien työhön* on usein julkaisuakin tehokkaampi tapa saattaa oikeuspoliittinen tieto hyödyttämään päätöksentekoa ja -suunnittelua. Laitoksen tutkijoilla on vuoden 2004 aikana ollut jäsenyyksiä ja puheenjohtajuuksia lukuisissa oikeusministeriön asettamissa säädösvalmisteluun ja oikeuspoliittiseen suunnitteluun liittyvissä työryhmissä, toimikunnissa ja neuvottelukunnissa. Erikseen on mainittava laitoksen tutkijoiden aktiivinen osallistuminen oikeusministeriön strategia-työhön. Laitos antoi merkittävän panoksen myös sisäisen turvallisuuden ohjelman ja väkivallan vähentämishojelman valmistelussa. Oikeusturva-asiain neuvottelukunta on nojautunut työssään sekä toiminnastaan laatimissa kertomuksissaan näkyvästi laitoksen tutkimustietoihin.

Tutkijoiden osallistuminen lainkäyttöhenkilöstön koulutukseen erilaisten seminaarien, kurssien sekä hovioikeuspiirien laatuhankeiden yhteydessä on kanavoitunut tutkimustietoa lainsoveltamisen ja oikeudenkäytön tasoille. Huomattava osa laitoksen tutkijoiden pitämistä sadasta esitelmästä on suunnattu oikeusministeriön hallinnonalan eri ammattiryhmille tarkoituksessa tulla hyödynnettäväksi suoraan käytännön toiminnassa.

Laitoksen julkaisema tutkimustieto kanavoituu median kautta myös osaksi yleistä oikeuspoliittista kansalaiskeskustelua. Laitos on ollut kokoonsa nähden näkyvästi esillä julkisessa sanassa. Oikeusolot 2004 esiintyi myönteisinä mainintoina/taustoittajana useiden keskeisten vaikuttajien viime vuoden loppuun oikeuspoliittisissa puheenvuoroissa.

Alan tutkimuksen tason ja osaamisen nostaminen sekä infrastruktuurin vahvistaminen ovat osa laitoksen tutkimuspoliittista tehtävää. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen panos oikeuspoliittisen tutkimuksen teorian ja mene-

telmien kehittäjänä on huomattava jo yksin sen vuoksi, että laitos on alallaan ainoa. Laitoksen tutkimus- ja henkilöstöpoliittisiin tavoitteisiin kuuluu laitoksen henkilökunnan tutkijakoulutuksen tukeminen. Vuonna 2004 jälleen yksi laitoksen tutkijoista väitteli oikeustieteen tohtoriksi Helsingin yliopistossa. Laitoksen asiantuntijoiden osallistuminen tutkimuksen ja tilastoinnin johto- ja ohjausryhmiin on lisännyt tutkijoiden ja asiantuntijoiden vuorovai- kutusta, vahvistaen näin yhteistyömuotoja ja tutkimuksen tekemisen yleisiä edellytyksiä. Yhteistyön tiivistäminen yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa on myös vahvistanut laitoksen ja sen tutkimuksen omaa asemaa tutkimus- kentällä.

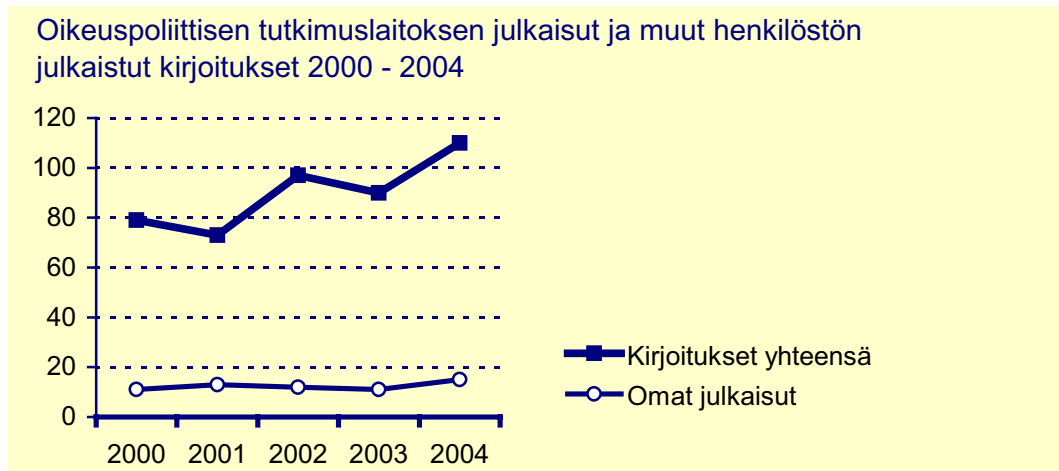
Pääosa laitoksen tutkimuksista julkaistaan suomeksi, mikä vähentää kansainvälistä vaikuttavuutta. Viittauksia laitoksen julkaisuihin löytyy kuitenkin sekä OECD:n että EU:n piirissä julkaistuista oikeuspolitiikan alan katsauksista.

Tiedon saatavuus kohentaa vaikuttavuutta. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tuottamaa tutkimustietoa välitetään tiedon käyttäjille monin eri tavoin. Tutkimustuloksia julkaistaan tieteellisissä julkaisusarjoissa, lehtiartikkeleissa, laitoksen www-sivuilla, erilaisissa koulutustilaisuuksissa, esitelmissä ja seminaareissa. Laitoksen tutkimuksia lähetettiin vapaakappaleina noin 200 kotimaiselle vastaanottajalle ja yli 30 ulkomaiselle kirjastolle tai tutkijalle. Research Report Summaries lähetettiin lisäksi noin 140 kohteeseen ja Rikollisuustilanne 2003 kotimaahan noin 460 vastaanottajalle ja ulkomaille noin 40 vastaanottajalle. Laitoksen kaikki julkaisut on julkaistu vuodesta 2004 lähtien laitoksen www-sivuilla.

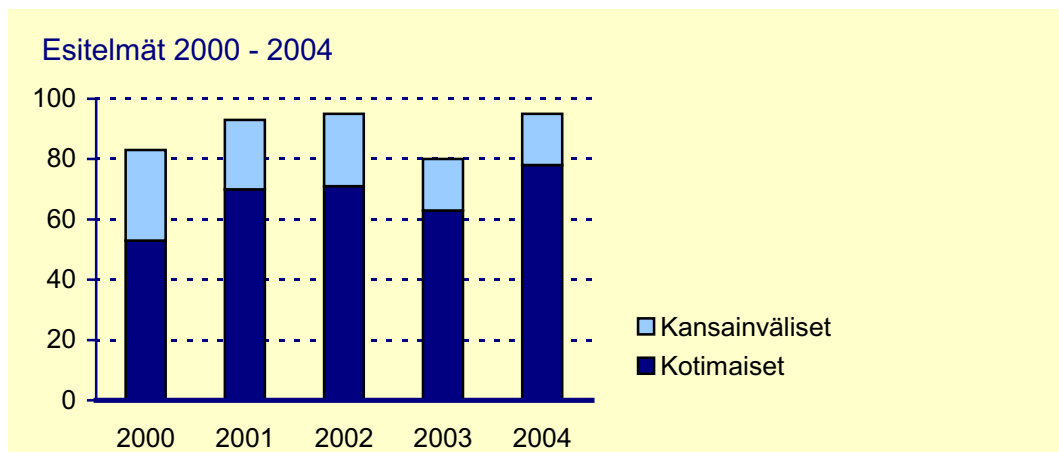
3.2 Toiminnallinen tuloksellisuus

Seuraavassa toiminnallista tuloksellisuutta koskevassa jaksossa esitetään ensin määrällisiä tietoja laitoksen toiminnasta (3.2.1). Sen jälkeen esitellään yksityiskohtaiset tiedot tulostavoitteista ja niiden saavuttamisesta (3.2.2). Seuraavaksi (3.2.3) tarkastellaan taloutta ja toiminnallista tehokkuutta. Viimeisessä jaksossa esitellään laitoksen henkisten voimavarojen hallintaa (3.2.4).

3.2.1 Toiminnan määrällistä tarkastelua



Toimintakertomuksen liitteessä I luetellaan kaikki kertomusvuoden aikana ilmestyneet julkaisut sekä henkilöstön julkaisemat artikkelit ja muut tutkimuslaitoksen toimialaan liittyvät kirjoitukset. Niitä on yhteensä 110, joista 22 artikkelina Rikollisuustilanne-katsauksessa ja 14 artikkelina Oikeusolot-katsauksessa. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja -sarjassa ilmestyi 8 julkaisua ja Tutkimustiedonantoja-sarjassa 7 julkaisua. Lisäksi julkaistiin laitoksen toimintakertomus ja Research Report Summaries. Kirjoituksia ilmestyi kaikkiaan noin viidennes edellisvuotta enemmän.



Tutkimuslaitoksen tutkijat pitivät kertomusvuonna 95 esitelmää tai alustusta, 78 kotimaassa ja 17 kansainvälisissä seminaareissa ja kokouksissa. Eduskunnan lakivaliokunnassa esitettiin 4 asiantuntijalausuntoa. Lisäksi laitoksen edustajia kuultiin muun muassa rikosketjutyöryhmässä ja huumausaineen käyttörikostyöryhmässä.

3.2.2 Tulostavoitteet

Seuraavassa kuvataan yksityiskohtaisesti laitoksen toiminnan tuotoksia tulossopimuksen mukaisin ryhmittelyin.

Rikollisuustilanteen seuraaminen ja rikollisuuden osoittimien kehittäminen

TULOSSOPIMUS:

a) *Kokonaiskuva rikollisuustilanteesta.* *Rikollisuustilanne 2003* pyritään julkaisemaan kesällä 2004.

b) *Uhritutkimukset.* Laitos osallistui vuonna 2003 kerätyn kansallisen uhritutkimuksen aineiston rahoittamiseen. Vuoden 2004 yhtenä keskeisenä painopistealueena on tutkia uhria-aineistojen avulla väkivallan ja omaisuusrikosten uhriksi joutumisen sekä rikoksen pelon kehitystä väestön parissa vuosina 1980—2003. Vuonna 2003 kerätyn, maahanmuuttajien väkivaltauhrikokemuksia kuvaavan aineiston analyysia jatketaan mm. vertaamalla maahanmuuttajien kokemaa väkivaltaa kantaväestön tilanteeseen. Raportointia vuoden 2004 aikana.

Mahdollinen hanke: c) Nuorisoriikollisuuskyselyt. Laitos on toteuttanut kansallisen nuorisoriikollisuuskyselyn neljästi vuosina 1995—2001, vuonna 2004 kerätään uusi aineisto nuorten rikoskäyttäytymisen määrän ja piirteiden mahdollisten muutosten kuvaamiseksi. Rahoitusta on haettu Suomen Akatemialta ja opetusministeriöltä, ulkopuolinen rahoitus tällä hetkellä epävarma. Mikäli aineisto voidaan kerätä keväällä 2004, perusraportti ilmestyy viimeistään kesäkuussa 2005. Laitos suunnittelee myös osallistumista kansainvälisen nuorisoriikollisuuskyselyn toiselle kierrokselle (ISR2-2). Toteutuminen epävarmaa.

TOTEUTUMINEN:

Laitoksen vuosikirja *Rikollisuustilanne 2003* ilmestyi kesällä 2004 (julkaisu 209).

Kansallista rikosuhritutkimusta on raportoitu tutkimustiedonannoissa 58/2004 ja 59/2004 sekä julkaisussa 209/2004. Uhria-aineistojen syventävä jatkoraportti ilmestyy vuoden 2005 toisella neljänneksellä. *Maahanmuuttajiin kohdistuvaa väkivaltaa* (MAMELO) käsittelevästä osuudesta valmistui artikkelikäsikirjoitus Tilastokeskuksen julkaisemaa kokoomateosta varten.

Kansallisen nuorisoriikollisuuskyselyn rahoitus saatiin Suomen Akatemian rahoittaman hankkeen yhteydessä. Aineisto valmistui analysoitavaan muotoon 2004 lokakuussa. Raportti julkaistaan vuoden 2005 ensimmäisellä puoliskolla. ISR2-2 etenee kansainvälisen projektin tahdissa; aineistonkeruu on suunniteltu loppuvuodeksi 2005.

Mahdollinen hanke: d) Yritysuhrityksely. Laitos pyrkii toteuttamaan ensimmäisen kansallisesti edustavan vähittäiskaupan yritysuhritutkimuksen vuoden 2004 aikana. Rahoitusta haetaan Rikoksentorjuntaneuvostolta, sisäasiainministeriöltä ja Päivittäistavarakauppa ry:ltä. Rahoitus tällä hetkellä epävarma.

Hanke raukesi rahoituksen puutteeseen.

Rikollisuuden ajankohtaisteemoja

a) Henkirikosten pysyvä seuranta. — Laitos aloitti kesällä 2002 henkirikosten pysyväksi tarkoitetun seurannan yhdessä Poliisiammattikorkeakoulun kanssa. Hankkeen ensimmäisiä seurantatietoja ilmestyy vuoden 2003 lopussa. Vuoden 2004 haasteena on projektin jatkuvuuden varmistaminen kesällä 2004 päättyvän kokeiluvaiheen jälkeen. Vuoden 2004 loppupuolella raportoidaan kokeilujakson tuloksia. Kehitetään mahdollisesti internet-pohjaista lyhyen aikavälin raportointia.

Projektin jatkuvuus varmistettiin solmimalla Poliisiammattikorkeakoulun ja sisäasiainministeriön kanssa sopimus seurannan jatkamisesta vuoteen 2009. Henkirikoskatsaus 2002 ilmestyi vuoden 2004 alussa (julkaisu 206). Tiivis ja päivittyvä Internet-versio julkaistaan vuoden 2005 aikana.

b) Rikollisuuskehitys ja rangaistustaso. — Hankkeessa tutkitaan rangaistustason ja varkausrikollisuuden yhteyttä vertailevasti Suomessa ja Ruotsissa. Tutkimusta varten on saatu aineistoa Ruotsista. Tuloksia raportoidaan vuoden 2003 aikana.

Tutkimus on keskeytynyt tutkijan muiden tehtävien vuoksi (sisäisen turvallisuuden ohjelman valmistelu, uhriaineistot ja alkoholioloja koskeva hanke).

c) Rikosuutisointi ja rikospelot. — Hankkeen tavoitteena on kehittää rikosuutisoinnin kvantitatiivisia osoittimia ja tutkia, seuraako kansalaisten rikosten pelon taso rikosten uhriksi joutumisen yleisyyttä vai rikosjulkisuuden määrää. Vuonna 2004 raportoidaan seurantatietoja.

Tutkimuksen tuloksia on julkaistu tutkimustiedonannossa 63 sekä artikkelina.

Kontrollijärjestelmän toiminta ja kriminaalipoliittiset uudistukset

a) Kokonaiskuva seuraamusjärjestelmän toiminnasta. — Seuraamusjärjestelmä 2002 valmistuu vuoden 2003 lopussa tai vuoden 2004 alkupuolella.

Julkaisu 209/2004 (Rikollisuustilanne).

b) Rangaistuskäytännöt ja syyttämättä jättäminen. — Yleisseurantaa jatketaan tarpeen ja laitoksen resurssien mukaan.

Rangaistuskäytäntöjä ja syyttämättä jättämistä koskevaa yleisseurantaa on jatkettu. Erillisanalyyseja toimitettiin tuomiois-

c) Huumausainerikosuudistuksen seuranta. — Vuonna 2001 toteutetun huumausainerikosuudistuksen seuranta. Selvitettävänä on uuden huumausaineen käyttörikosta koskevan kriminalisoinnin soveltamiskäytäntö (mm. sakotus- ja syyttämättäjättämiskäytännöt), hoitoon-ohjaus ja rikoksen tutkintamenetelmät.

d) Rikoksantorjuntahankkeiden vaikutavuuden arviointia. — Laitos evaluoi Yrittäjänäisten keskusliiton suunnitteleman rikoksantorjuntahankkeen vaikuttavuutta yrittäjänäisten kokemaan rikollisuuteen. Lisäksi kartoitetaan, onko kuntien rikoksantorjuntahankkeilla yhteyttä kuntien rikollisuustilanteeseen. Tutkimuksessa käytetään hyväksi yhdessä Poliisiammattikorkeakoulun kanssa luotua kuntien rikollisuutta kuvaavaa tietokantaa.

Mahdollinen hanke: e) Sopimushoitoseuraamuksen seuranta ja arviointi. — Aloitetaan sopimushoitoseuraamuksen seurantatutkimus keräämällä kontrolliryhmää koskeva aineisto.

Mahdollinen hanke: f) Mare Balticumin vankilaosuus. — Hanke on kansainvälinen vertailututkimus, jota johtaa Saksasta käsin Greifswaldin yliopisto. Haastattelututkimuksin kartoitetaan vankeinhoitokäytäntöjen tilaa Suomessa, Saksassa, Ruotsissa, Virossa, Puolassa ja Venäjällä. Laitos kerää Suomen aineiston ja laatii sitä kuvaavan raportin vuoden 2003 loppuun mennessä. Kansainvälinen vertailuraportti laaditaan Saksassa. Rahoituksesta osa saadaan EU:sta.

Mahdollinen hanke: g) Uusintarikollisuuden kehitys seuraamusjärjestelmän muutosten valossa. Tutkimuksen perustarkoituksena on päivittää uusintarikollisuuden tietokanta yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa. Tavoitteena on ver-

tuinten käyttöön. Eduskunnan lakivaliokunnan toimeksiannosta laadittiin selvitys raiskausrangaistuksista ja rangaistuskäytännön yhtenäisyydestä (tutkimustiedonanto 61/2004).

Myös vuoden 2001 huumausainerikosuudistuksen seuranta on jatkettu. Tuloksia on raportoitu Rikollisuustilanne-katsauksessa (julkaisu 209, sivut 353—363) sekä saatettu hallinnonalan valmisteluelinten tietoon.

Naisyrittäjien yrityksiin kohdistuvaa rikollisuutta koskevia tuloksia on julkaistu tutkimustiedonannossa 60/2004. Vaikutavuusarvio jäi toteuttamatta, koska liitto ei toteuttanut arvioitavaa hanketta. Kuntien rikoksantorjuntaa koskeva käsikirjoitus on viimeistelyvaiheessa; tiedonanto ilmestyy vuoden 2005 alkupuolella.

Suunnitelma valmiina, odottaa kokeilun aloittamista.

Mare Balticum -vankilatutkimuksessa on kartoitettu vankeinhoitokäytäntöjen tilaa Suomessa. Laitos vastasi Suomea koskevan aineiston keräämisestä ja työstämisestä. Aineistot on toimitettu sopimuksen mukaisesti loppuraportointia varten Greifswaldin yliopistoon. Suomea koskevia tuloksia on esitelty erikseen pohjoismaisessa tutkijaseminaarissa. Laitoksen puolelta on osallistuttu myös projektin puitteissa järjestettyyn seminaariin Greifswaldissa.

Tutkimukseen liittyvät aineistopyynnöt ovat Tilastokeskuksen käsiteltävinä.

tailla uusintarikollisuuden kehitystä eri tuomiokohorteissa, jotta voitaisiin arvioida seuraamusjärjestelmän uudistusten vaikutuksia uusintarikollisuuteen.

TULOSSOPIMUKSEN ULKOPUOLISET HANKKEET:

h) Talousrikosten rangaistuskäytäntö.

i) Rikosseuraamusalan tutkimus Suomessa.

Käsikirjoitus on viimeistelyvaiheessa.

Laitos aloitti rikosseuraamusalan neuvottelukunnan päärahoituksella kartoituksen rikosseuraamusalan tutkimuksesta Suomessa.

Oikeusolot-hanke

a) Oikeusolot-katsaus. — Jatketaan Oikeusolot-projektia Oikeusolot-katsaus II:sta saadun palautteen pohjalta. Käynnistetään seuraavan katsauksen suunnittelu ja valmistelu.

b) Muutoksenhaku kansalaisen oikeusturvan näkökulmasta. — Hankkeessa selvitetään kansalaisten motivaatiotautoja muutoksen hakemiseen, muutoksenhakuprosessin kulkua ja prosessin lopputulosta. Kiinnostuksen kohteita ovat lähinnä riita-asiat ja varsinainen muutoksenhaku alioikeudesta hovioikeuteen. Hanke valmistuu vuonna 2004.

Mahdollinen hanke: c) Häätöjen ja hädettyjen profiilit. — Ympäristöministeriön aloitteesta neuvotellaan parhaillaan häätöjä koskevan tutkimushankkeen käynnistämisestä. Tutkimuksen tavoitteena olisi tilastotietojen, tuomioistu- ja ulosottoasiakirjojen sekä erityisesti hädettyjen kokemusten avulla tuottaa perustietoa häätötilanteiden ja hädettyjen henkilöiden taustoista ja profiileista. Tutkimuksen olisi tarkoitus käynnistyä vuoden 2004 alussa ja valmistua vuodenvaihteessa 2004—2005.

Oikeusolot 2004 -katsaus julkaistiin marraskuussa 2004 (julkaisu 210). Palautteen systemaattinen keruu ja seuraavan katsauksen suunnittelu käynnistyvät keväällä 2005 järjestettävällä asiantuntijaseminaarilla.

Hanke on raportoitu tutkimustiedonannossa 62.

Hanke on edennyt suunnitelmien mukaan. Häätöjen määrästä ja lainsäädäntöpohjasta on raportoitu Oikeusolot 2004 -katsauksessa. Tutkimus on ilmestynyt julkaisuna 213.

Lainsäädäntöuudistusten arviointi ja seuranta

a) *Käräjäoikeuksien sovintomenettely.* — Tutkimuksen tavoitteena on 1) luoda konfliktiteoreettinen tausta, jota vasten käräjäoikeuksien sovintomenettelyä voidaan peilata, 2) arvioida miten sovintomenettelyä koskeva uudistus on vaikuttanut käytännössä, 3) analysoida uudistukseen liittyviä ongelmia, 4) selvittää, kuinka käytännön toimijat (tuomarit, asianajajat) kykenevät ylittämään sovittelun ja tuomitsemisen välisen teoreettisen kuilun käytännön toiminnassa ja 5) pohtia miten tuomioistuinten sovintomenettelyä voisi kehittää. Väitöskirjatutkimus valmistuu keväällä 2004.

b) *Siviiliprosessin toimivuus.* — Vuoden 2004 alkupuolella käynnistyy hanke, jonka tarkoituksena on 1) päivittää siviiliprosessia koskevia perustietoja, 2) seurata siviiliprosessin kehitystä vertaamalla saatuja tuloksia vuotta 1995 koskevan tutkimuksen tuloksiin ja 3) arvioida vuosien 1999 ja 2003 uudistusten vaikutuksia siviiliprosessiin. Hanke valmistuu vuoden 2005 alkupuoliskolla.

c) *Luottotiedot ja tietosuoja.* — Vuonna 2003 on käynnistynyt hanke, jossa pyritään arvioimaan luottotietojen merkitystä, käyttöä ja alalla havaittuja tietosuojaongelmia. Hankkeessa tarkastellaan myös alan sääntelyn nykytilaa. Lisäksi esitellään luottotietotoimintaa ja sen sääntelyä eri maissa. Hanke valmistuu vuonna 2004.

d) *Tietosuoja.* — Vuonna 2004 käynnistyy tietosuojaan liittyvä tutkimushanke, jossa arvioidaan aihepiirin tietopohjaa ja empiirisen tiedon asemaa alan tutkimuksessa. Lisäksi tarkastellaan kansalaisten suhtautumista henkilötietojen käsittelyyn, arvioidaan tietosuojan ajankohtaisia ongelmia ja esitellään informaation sääntelyn kehitystä. Hanke tulostuu vuonna 2005.

e) *Ositus ja varallisuusjärjestelyt avioerossa.* — Hankkeessa tarkastellaan eri aineistojen avulla varallisuusjärjestelyjen tosiasiallisia käytäntöjä avioeroissa sekä avioeroprosessin piirteitä. Muun muassa omaisuuden puolittamisperiaatteen toteutuminen, avioehdon merkitys

Hanke on raportoitu keväällä julkaisussa 207. Väitöskirja tarkastettiin 26.3.2004 Helsingin yliopistossa.

Hanke on edennyt suunnitelmien mukaan. Aineisto on koottu, ja analysointi on käynnissä. Ennakkotuloksia oikeudenkäyntikulujen kehityksestä on raportoitu Oikeusolot 2004 -katsauksessa (julkaisu 210). Hanke valmistuu vuonna 2005.

Hanke on raportoitu Oikeusolot 2004 -katsauksessa (julkaisu 210).

Hanke on edennyt suunnitelmien mukaan. Kansalaiskäsityksiä kartoittanut aineisto on koossa ja analysointi käynnissä. Valmistuu vuonna 2005.

Avioehtosopimusten kehitystä koskevia tuloksia on raportoitu Oikeusolot 2004 -katsauksessa (julkaisu 210). Hankkeen empiirisen osion aineistotarpeet ja aineistonkeruu täsmennetään ja aloitetaan sen jälkeen,

sekä avioeron vaikutukset puolisoien taloudelliseen asemaan ovat tutkimuskohteina. Avioeroprosessin piirteitä koskeva osio on valmistunut (tutkimustiedonanto 55). Aviovarallisuusjärjestelmän toimivuutta avioerossa arvioiva osio valmistuu vuoden 2004 kuluessa.

f) Lapsen elatusapua koskevan sääntelyn toimivuus. — Vuonna 2003 on käynnistynyt hanke, jossa arvioidaan sosiaaliturva- ja väestötilastojen pohjalta elatusavun toimivuutta. Yksityisoikeudellinen elatusvastuu on korostunut entisestään mm. julkisen perhetuen reaalisesta ostovoiman vähennyksestä ja yhden vanhemman perheiden lisääntymisestä. Hanke valmistuu keväällä 2004.

g) Oikeusapu-uudistuksen seuranta- ja arviointitutkimus. — Hankkeessa tarkastellaan oikeusapu-uudistuksen toimivuutta. Hankkeelle on hahmottunut viisi pääteemaa: 1) Oikeusapupalvelujen saatavuus ja kohdentuminen, 2) oikeusavun kustannuskehitys, 3) oikeusapua koskeva päätöksenteko ja muutoksenhaku, 4) oikeusavun laatu ja asiakastyytyväisyys, 5) järjestelmien välisiä suhteita koskevat kysymykset. Hanke on alkanut 1.1.2003 ja kestää vuoden 2005 kesäkuun loppuun. Hanke raportoidaan jaksoissa. Vuoden 2004 alkupuoliskolla raportoidaan oikeusapu-uudistuksen ensimmäistä voimassaolovuotta koskeva osio.

h) OPTL on yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa laatimassa suunnitelmaa velkaongelmien säännönmukaiseksi seurannaksi. Vuoden 2004 alkupuolella laadittavassa suunnitelmassa tullaan esittämään ehdotus velkaongelmien kehityksen ja velallisten tilanteen seurannan järjestämisestä. Velkahallintamittarisuunnitelman laatimisella on kytkentä hallitusohjelman toteuttamiseen ja velkahallintaohjelman laatimiseksi asetetun (OM) työryhmän toimeksiantoon.

kun OM on täsmentänyt hallitusohjelmaan sisällytetyn selvityslupauksen tietotarpeet.

Hanke on viivästynyt, mutta valmistuu keväällä 2005.

Hankkeen ensimmäinen osaraportti julkaistiin helmikuussa 2005 (julkaisu 211). Osaraportissa tarkastellaan asiamääriä, asia- ja asiakasrakennetta sekä keskeisten toimijoiden käsityksiä oikeusapu-uudistuksen vaikutuksista. Tuomarikysely on suunniteltu, aineisto kerätään keväällä 2005. Tuloksia on raportoitu Oikeusolot 2004 -julkaisussa. Asiakkaille suunnattu kysely toteutetaan vuonna 2005. Loppuraportointi 2005.

Hanketta raportoitu (OM:n lausuntoja ja selvityksiä 2004:17), suunnittelua ajoittuu myös vuodelle 2005. Hanke käynnistyy Tilastokeskuksen ja Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen yhteistyönä varsinaisesti vuonna 2006.

**TULOSSOPIMUKSEN
ULKOPUOLISET HANKKEET:**

i) Tuomareiden nimittämiskäytäntö.

Heinäkuun alusta 2004 käynnistyi OM:n erillisrahoituksella hanke, jossa selvitetään tuomareiden nimittämistä koskevan lain toimivuutta nimittämisasiakirjojen pohjalta. Hanke eteni suunnitelmien mukaisesti, käsikirjoitus valmistui vuoden 2004 loppuun mennessä ja julkaistiin keväällä 2005 (tutkimustiedonanto 65).

j) Seminaarijulkaisu empiirisistä menetelmistä oikeustutkimuksessa

Tutkimustiedonannossa 54/2004 julkaistiin Helsingin yliopiston rikos- ja prosessioikeuden sekä oikeuden yleistieteiden laitoksen kanssa pidetyn seminaarin esitelmät.

Asiantuntija- ja luottamustehtävät

Lainvalmistelu ja suunnittelu. Tutkimuslaitoksen henkilöstöllä oli 23 asiantuntijatehtävää erilaisissa lainvalmistelu- ja suunnitteluelimissä. Näistä 12 liittyi suoranaisesti säädösvalmisteluun.

Laitoksella oli jäsen oikeusministeriön kriminaalipoliittisessa strategiatiimissä sekä rikosentorjuntaneuvostossa. Säädösvalmisteluun vaikutettiin muun muassa nuorisorikollisuustoimikunnan ja tutkintavankeustyöryhmän työn kautta. Vuonna 2004 laitoksen tutkijat osallistuivat myös sisäisen turvallisuuden ohjelmaan kuuluvan, rikosentorjuntaneuvoston väkivallan vähentämishajelman laatimiseen. Tutkimuslaitos oli vahvasti edustettuna ohjelmaa valmistelevissa työryhmissä (henkirikokset, lapsi- ja nuorisoväkivalta, "Viina ja väkivalta", "Väkivalta työssä", "Naisiin kohdistuva väkivalta"). Huumausainepolitiikkaan vaikutettiin osallistumalla kansainvälisen huumausaineyhteistyöryhmän työskentelyyn. Työryhmä valmistelee muun muassa YK:ssa ja Euroopan neuvostossa käsiteltäviä huumausaineasioita.

Kriminaalipolitiikkaan liittyvien asiantuntijatehtävien lisäksi laitos on ollut edustettuna myös velkaantumista ja maksuhäiriöitä sekä oikeusturvasioita käsittelevissä toimielimissä. Laitoksella on ollut pysyvä asiantuntijajäsen oikeusministeriön velkahallintatyöryhmässä sekä asiantuntijajäsen velkasovintojen seurantaryhmässä. Tutkimuslaitos on ollut edustettuna myös kauppa- ja teollisuusministeriön asettamassa talous- ja velkaneuvonnan seurantaryhmässä. Lisäksi laitoksen erikoistutkija on oikeusministeriön strategiatiimin maksuhäiriöpolitiikkaa koskevan ryhmän laajemman kokoonpanon jäsen.

Oikeusturvaan liittyvää tutkimustietoa on välitetty lainvalmistelun käyttöön muun muassa oikeusministeriön oikeusturvapolitiikan strategiatiimin kautta, ja kaksi laitoksen virkamiestä on nimitetty oikeusturva-asiain neuvottelukunnan pysyviksi asiantuntijoiksi. Kertomusvuonna osallistuttiin lisäksi neuvottelukunnan perhe-elämän oikeusturvaongelmia kartoittavan työryhmän toimintaan. Lisäksi laitoksella on ollut jäsen valtioneuvoston säädösvalmistelun kehittämistyöryhmässä (SÄKE-työryhmä) sekä sosiaali- ja terveysministeriön rikos- ja riita-asioiden sovittelun neuvottelukunnassa.

Tutkimusverkostot ja -ohjaus. Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos oli kertomusvuonna edustettuna neljässätoista tutkimuksen, koulutuksen ja tilastoinnin ohjaus-, johto-, yhteistyö- ja seurantaryhmässä. Tutkimuslaitoksella oli edustaja Diakonia-ammattikorkeakoulun järjestämän jatkotutkinnon Päih-teistä ja syrjäytymisestä -seurantaryhmässä sekä valtakunnallisen oikeustieteen tutkijakoulun OMY:n johtoryhmässä. Lisäksi osallistuttiin "Incarcerating Children" (University of Luton & Humanistinen ammattikorkeakoulu), "Suomalaiset ja tuleva tietoyhteiskunta III" (Tilastokeskus), "Inside the Outsiders" (EU), Parisuhdeprojekti (Väestöliitto), "Oikeusturvan toteutuminen ja sen edellytykset Suomessa" (Suomen Akatemia) sekä poliisin tietoon tullut

rasistinen rikollisuus 2003 (PAKK) -tutkimushankkeiden johto- tai ohjausryhmiin. Laitos on ollut edustettuna myös sisäasiainministeriön tutkimuspoliittisessa neuvottelukunnassa, oikeus- ja rikosasiain tilastoinnin yhteistyöryhmässä sekä alkoholiverotuksen alentamisen yhteiskunnallisten vaikutusten seurantaryhmässä.

Tieteelliset yhdistykset ja -säätiöt. Laitoksen henkilöstöllä oli 16 jäsenyyttä toimialan tieteellisten yhdistysten, säätiöiden ja muiden organisaatioiden johtoelimissä. Hallitus- tai muita johtoelinpaikkoja on kertomusvuonna ollut mm. seuraavissa yhteisöissä ja säätiöissä: Alkoholitutkimussäätiö, Confederation of Family Organisations in the European Community (COFACE), kansainvälisen rikosoikeus- ja vankeinhoitosäätiö IPPF, Naisten Linja Suomessa ry, Nordiska Samarbetsrådet för Kriminologi, Nuorisotutkimusseura, Oikeus- ja yhteiskuntatieteellinen yhdistys (OYY), Oikeuspoliittinen yhdistys Demla ry, Sosiaalipedagogiikan Säätiö, Suomen Kotien Kukkarahasto, Suomen Sovittelufoorumi ry ja Väestöliitto.

Tieteellisen julkaisutoiminnan kehittäminen. Laitoksen tutkijat ovat myös osallistuneet toimialaan liittyvän julkaisutoiminnan kehittämiseen. Henkilöstöllä oli kertomusvuonna 18 julkaisutoimintaan liittyvää luottamus- ja asiantuntijatehtävää. Laitoksen tutkimusjohtaja toimi Oikeus-lehden päätoimittajana, ja laitoksella on ollut jäseniä mm. Oikeus-lehden toimituksessa, Haaste-lehden toimitusneuvostossa, Retfaerd-lehden toimituskunnassa sekä Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention -lehden advisory boardissa. Lisäksi laitoksen tutkijat ovat toimineet kahdeksan eri lehden tai julkaisusarjan asiantuntijalukijoina (referee).

3.2.3 Talous ja toiminnallinen tehokkuus

Talous

TULOSSOPIMUS:

Sovittiin, että Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen nettotoimintamenojen arvioidaan olevan vuonna 2004 1.160.000 euroa. Maksullisen toiminnan tuloiksi, on arvioitu 214.000 euroa. Virastolle myönnetään uutta rahaa 1.040.000 euroa, minkä lisäksi sillä on käytettävissään vuodelta 2003 siirtynyttä määrärahaa enintään 167.000 euroa, eli viraston käytettävissä on yhteensä 1.207.000 euroa vuonna 2004.

Vuonna 2004 tutkimuslaitoksen kokonaisrahoitus oli tilinpäätöksen mukaan noin 1 432 000 euroa. Suurin osa rahoituksesta koostui valtion budjettirahoituksesta (1 197 000 e).

Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen rahoitus ja kulut 2002—2004

Toiminnan rahoitus (1 000 e)	2002	2003	2004
Budjettirahoitus	1 206	1 050	1 197
Tutkimussopimukset	149	332	229
Julkaisumyynti (maks.toim.)	5	3	6
Yhteensä	1 360	1 385	1 432

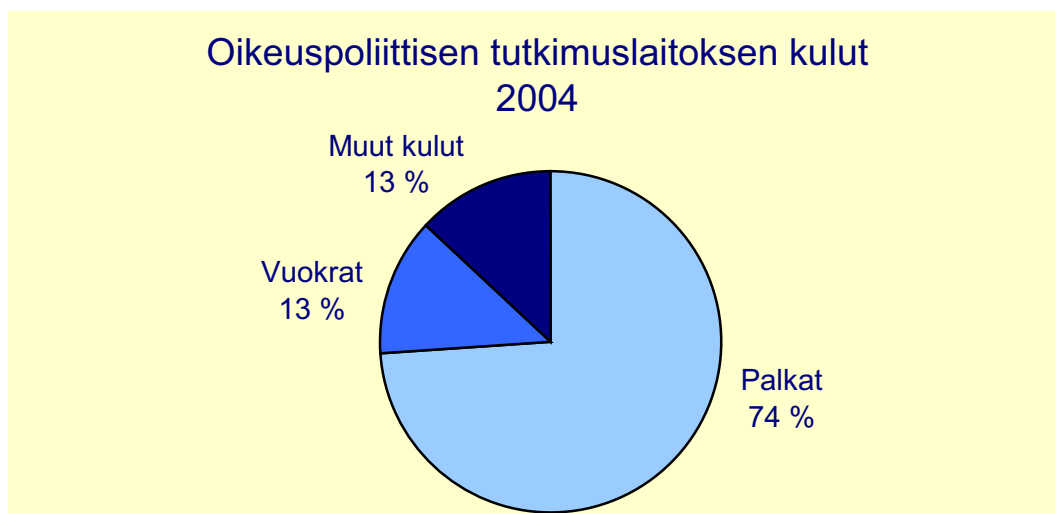
Toiminnan kulut (1 000 e)	2002	2003	2004
Palkat	823	921	945
Vuokrat	156	163	168
Muut kulut	182	145	168
Yhteensä	1 161	1 229	1 281

Ulkopuolisista tutkimussopimuksista saatiin 228 883 euroa, joka on 16 prosenttia kokonaisrahoituksesta. Lisäksi julkaisujen myynnistä saatiin tuloja 5 793 euroa. Ulkopuolista rahoitusta saatiin toimintavuoden aikana 20 676 euroa (9,7 %) tulossopimuksessa arvioitua enemmän, mikä nosti ulkopuolisen rahoituksen osuuden yhdellä prosenttiyksiköllä tulossopimuksessa arvioitua suuremmaksi.

Nettotoimintamenot ilman vuodelle 2005 siirtyvää osuutta olivat 1 046 318 euroa, joka on 90,4 prosenttia tulossopimuksessa arvioituista nettotoimintamenoista. Vuodelle 2005 määrärahoja siirtyi 150 252 euroa.



Toimintavuoden kulut olivat 1 281 000 euroa, missä on kasvua 4,2 prosenttia. Suurin osa kuluista muodostui palkoista (945 000 e) ja vuokrista (168 000 e).



Laitoksen omien toimintamenojen lisäksi laitoksella oli oikeus käyttää Suomen Akatemian myöntämiä määrärahoja "Local community and School as Sources of Trust and Social Support of Adolescents" -tutkimushankkeeseen yhteistyössä Tampereen yliopiston kanssa. Hankkeesta syntyi toimintavuonna kuluja 31 880,48 euroa. Summa on otettu huomioon jäljempänä arvioitavassa laitoksen taloudellisuutta.

Taloudellisuus ja tuottavuus

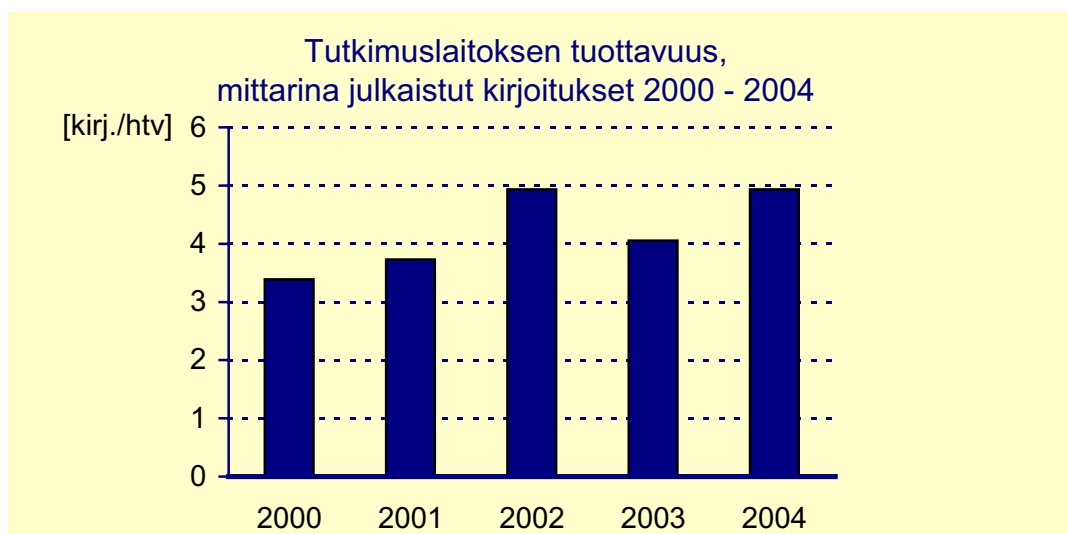
Tieteellisen tutkimuslaitoksen toiminnan taloudellisuuden ja tuottavuuden numeerinen mittaaminen on vaikeaa. Tutkimuksen tarkka tuotteistaminen ei ole mielekästä, ja toisaalta tutkimuslaitosten tuotoksiakaan ei ole mahdollista yksiselitteisesti määrittellä. Tuotoksia ovat muun muassa tehdyt tutkimukset. Tutkimusten tai tutkimushankkeiden lukumäärän käyttäminen tuotosten mittarina ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista, sillä hankkeiden laajuus vaihtelee. Lisäksi osa laitoksen toiminnasta ei liity suoraan mihinkään yksittäiseen tutkimushankkeeseen.

Osittain käyttökelpoinen sijaismittari on *julkaistujen kirjoitusten lukumäärä*. Erilaiset julkaisut eivät kuitenkaan ole vaikuttavuudeltaan taikka sivu- tai työmäärältään yhteneviä, eivätkä näin täysin vertailukelpoisia. Yhteismitattomuus vaikeuttaa sekä laitoksen oman toiminnan ajallista tarkastelua että vertailua eri tutkimuslaitosten välillä.

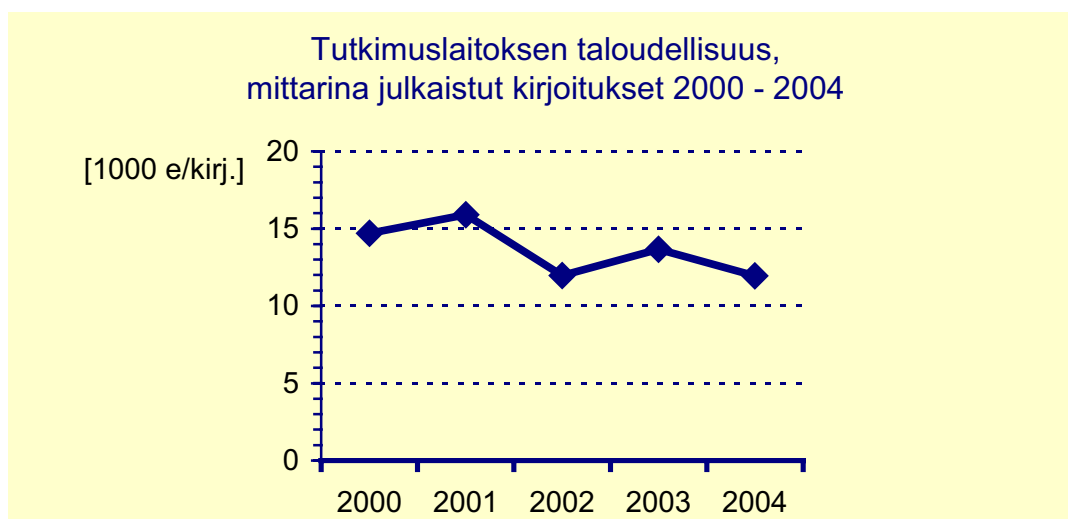
Vaikka seuraavassa tarkastellaankin tutkimuslaitoksen tuottavuutta ja taloudellisuutta tuotettujen julkaisuiden lukumäärän avulla, ei tutkimuslaitoksen toimintaa tule arvioida pelkästään näiden määrällisten mittarien kautta. Merkittävä osa toiminnasta ja sen tuloksista kanavoituu ja ilmenee muiden, ei kvantifioitavissa olevien mittarien muodossa. Tarkastelu on siten vain suuntaa antava. Vähimmillään se antaa mahdollisuuden trenditarkasteluihin.

Tutkimuslaitoksen taloudellisuus ja tuottavuus 2000—2004

	Taloudellisuus		Tuottavuus	Tuotokset
	[1000 e/julk.]	[1000 e/htv]	[julkaisua/htv]	Julkaisut ja kirjoitukset [kpl]
2000	14,7	49,7	3,4	79
2001	15,9	59,3	3,7	73
2002	12,0	59,0	4,9	97
2003	13,7	55,4	4,1	90
2004	11,9	58,9	4,9	110



Tuottavuudella tarkoitetaan tuotosten ja panosten välistä suhdetta. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen keskeisin panostekijä on työvoima, jota kuvataan henkilötyövuosilla (htv). Vuonna 2004 julkaistiin 110 tutkimuslaitoksen henkilökunnan laatimaa kirjoitusta, joka on 4,9 kirjoitusta/htv. Kirjoituksiin lasketaan tässä sekä tieteelliset erillisteokset että pienemmät artikkelit ja katsaukset. Kirjoitusten lukumäärällä mitattuna laitoksen tuottavuus on kehittynyt viime vuosina olennaisesti, vuodesta 2000 lähtien yli 44 prosenttia.



Samalla kun julkaisuiden lukumäärällä mitattu tuottavuus on parantunut, on toiminta muuttunut taloudellisemmaksi. Jos taloudellisuutta kuvataan julkaisuiden lukumäärällä jaetuilla kokonaiskustannuksilla, saadaan yhden julkaistun kirjoituksen hinnaksi noin 12 000 euroa, joka on 13 % vähemmän kuin vuonna 2003.

Oikeuspoliittiselle tutkimuslaitokselle ei ole asetettu taloudellisuutta tai tuottavuutta koskevia tulostavoitteita. Laitoksen toiminnallista tehokkuutta voidaan kuitenkin verrata eräiden muiden valtion sektoritutkimuslaitosten vastaaviin tunnuslukuihin vuodelta 2003¹.

Vertailuryhmän tutkimuslaitoksissa julkaistiin vuonna 2003 keskimäärin 1,8 kirjoitusta/htv, joka on alle puolet Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tuottavuudesta. Julkaistun artikkelin yksikköhinta oli vertailuryhmässä yli nelinkertainen (55 000 e). Myös Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen työvoima on edullista: kulut henkilötyövuotta kohden ovat noin 59 000 euroa (2003: 55 400 e). Vertailuryhmässä henkilötyövuoden keskimääräiset kustannukset olivat noin neljänneksen laitoksen kustannuksia suuremmat (69 000 euroa/htv, 2003).

Kannattavuus ja kustannusvastaavuus

Tutkimuslaitoksen maksullinen toiminta muodostuu julkaisuiden myynnistä. Tutkimussuoritteita ei hinnoitella liiketaloudellisin perustein, vaan budjetti-rahoituksen ulkopuolisessa tutkimusrahoituksessa pääpaino on yhteisrahoitteisella toiminnalla. Kustannusvastaavuuslaskelmaa ei esitetä, koska maksullinen toiminta on vähäistä (tuotot 5 793 e).

3.2.4 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

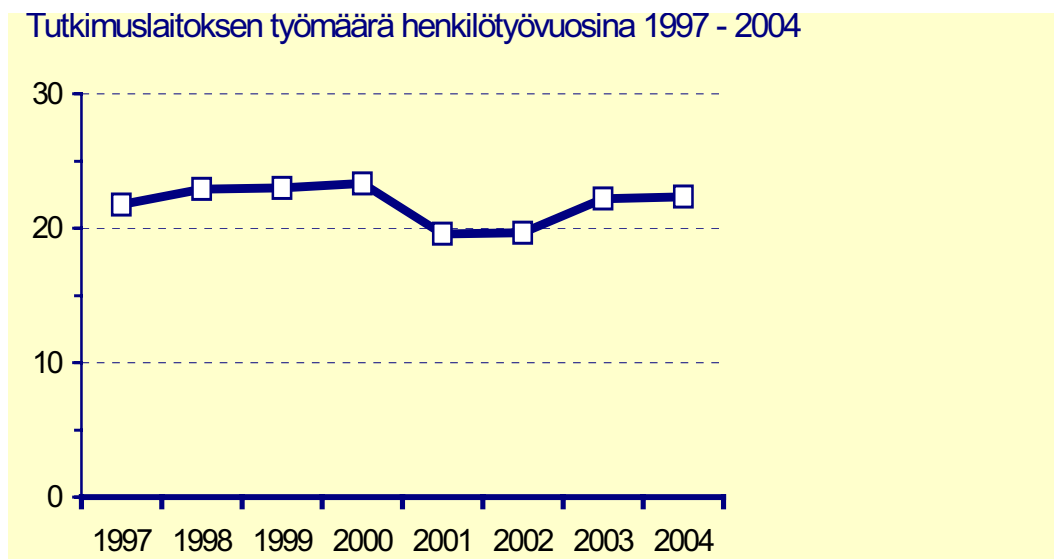
Henkilöstörakenne

TULOSSOPIMUS:

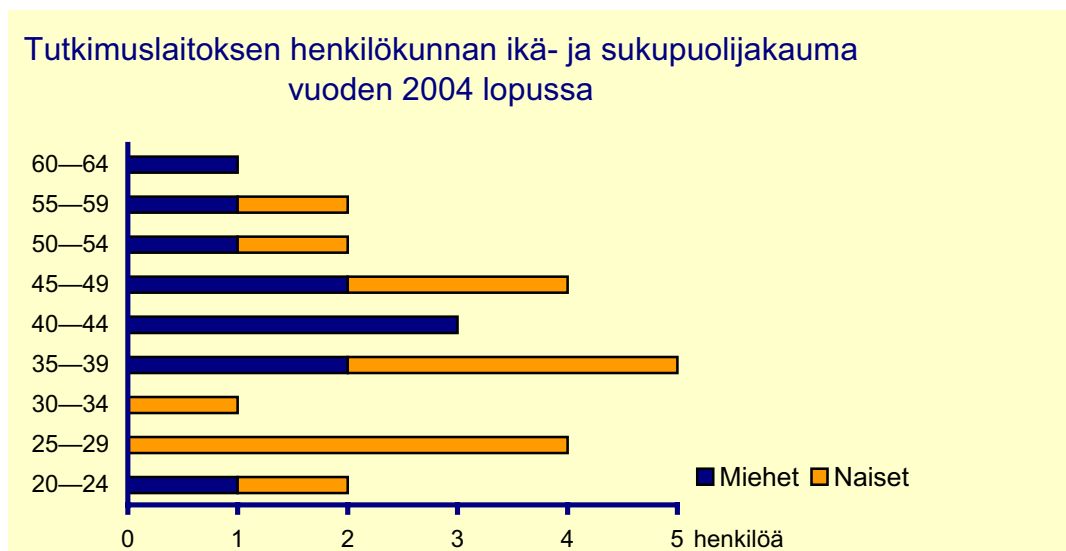
Viraston enimmäishenkilötyövuosimäärä on 23 htv:ta vuonna 2004.

Vuoden 2004 lopussa tutkimuslaitoksessa työskenteli 24 henkilöä, joista 21 (88 %) kokopäiväisesti. Henkilöstön yhteenlaskettu työmäärä vuoden aikana oli 22,3 henkilötyövuotta, joka on 97 prosenttia tulossopimuksen mukaisesta enimmäismäärästä.

¹ Vertailuryhmän muodostavat tässä Eläinlääkintä- ja elintarviketutkimuslaitos (EELA), Geodeettinen laitos, Kotimaisten kielten tutkimuskeskus (KOTUS), Kuluttajatutkimuskeskus (KTKK), Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos (RKTL), Sosiaali- ja terveysalan tutkimus- ja kehittämiskeskus (Stakes) ja Valtion taloudellista tutkimuskeskus (VATT). Kaikkien vertailuryhmään kuuluvien laitosten vuosittaiset kulut ovat alle 40 miljoonaa euroa.



Määräajaksi virkasuhteeseen nimitettyjä tai määräaikaiseen työsopimussuhteeseen otettuja oli 18 henkilöä. Kokopäiväisestä henkilöstöstä määräaikaisia oli kertomusvuoden päättyessä 71 prosenttia, joka on 4 prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuonna 2003. Määräaikaisten palvelussuhteiden suurta osuutta selittävät ennen kaikkea virkavapaudet ja tutkimustyön luonne (projektit ja ulkopuolinen rahoitus).



Vuoden lopussa henkilöstön keski-ikä oli 40,5 vuotta. Naisten osuus henkilöstöstä oli 54 prosenttia.

Kokonaistyövoimakustannukset olivat 945 000 euroa, josta tehdyn työajan palkat ja palkkiot olivat 761 000 euroa ja välilliset työvoimakustannukset 184 101 euroa (24 prosenttia tehdyn työajan palkoista).

Hyvinvointi ja jaksaminen; työterveydenhuolto ja -suojelu

Tutkimuslaitoksen sairauspoissaolot 2003—2004

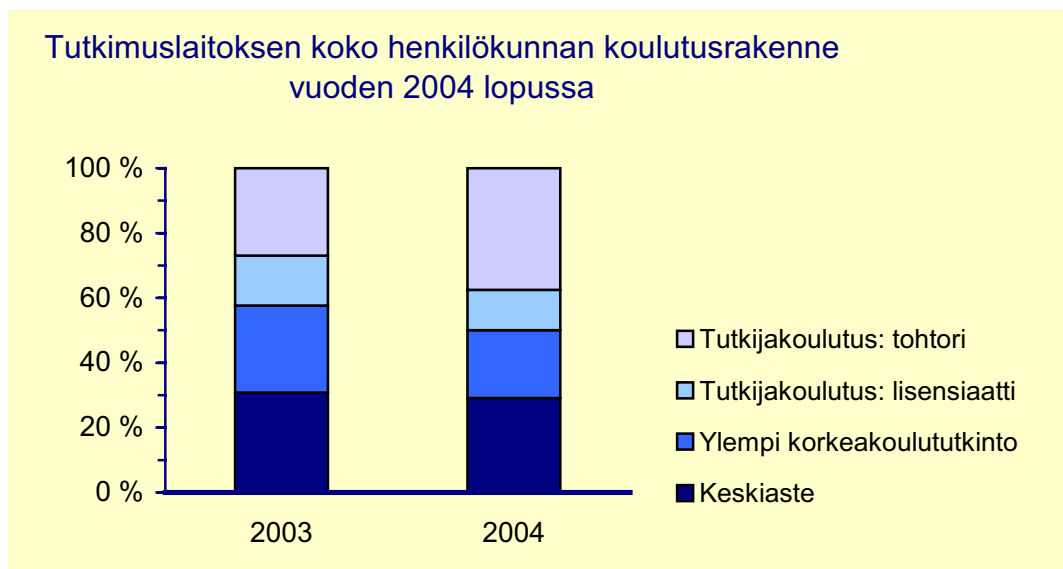
Sairauspoissaolot	2003	2004
- lukumäärä [pv]	106	98
- osuus kaikista henkilötyövuosista	1,9 %	1,7 %
- [pv/htv]	4,8	4,4

Rekisteröityjä sairauden aiheuttamia poissaoloja oli vuonna 2004 yhteensä 98 työpäivää eli 0,4 henkilötyövuotta, joka on 8 prosenttia vähemmän kuin edellisenä vuonna. Sairauspoissaolojen osuus kaikista rekisteröidyistä henkilötyövuosista oli 1,7 prosenttia eli 4,4 työpäivää henkilötyövuotta kohden. Työterveyshuollon bruttokustannukset olivat kertomusvuonna 6 331,43 euroa (283 euroa/htv).

Tutkimuslaitoksen työsuojeluvaltuutettuna toimi Sirpa Turunen ja varavaltuutettuina Reino Sirén ja Eira Mykkänen.

Koulutus ja kehittäminen

Tutkimuslaitoksen henkilöstö on korkeasti koulutettua. Vuoden lopussa 71 prosenttia henkilöstöstä oli suorittanut vähintään ylemmän korkeakoulututkinnon ja 50 prosenttia lisensiaatti- tai tohtorintutkinnon. Kohdassa 3.2.1 kuvatussa vertailuryhmässä tutkijakoulutetun henkilöstön osuus on keskimäärin 25 prosenttia (2003).



Henkilöstön osaamista ylläpidettiin ja kehitettiin tukemalla omaehtoista kouluttautumista ja tarjoamalla koulutusmahdollisuuksia. Moni laitoksen tutkija valmistee väitöskirjaa. Väitöskirjan tekijät ovat voineet osallistua työaikanaan yliopistojen tohtorikoulutukseen, ja laitos on maksanut siitä aiheutuneet kulut. Myös vierailuja ulkomaisiin yliopistoihin on tuettu taloudellisesti.

Kertomusvuoden aikana laitokselta valmistui Kaijus Ervastin väitöskirja, joka julkaistiin laitoksen julkaisusarjassa.

Kurssimuotoista koulutusta järjestettiin yhteensä 38 koulutuspäivää (1,7 päivää/htv).

4 SISÄINEN VALVONTA

Tutkimuslaitoksen sisäisestä valvonnasta huolehditaan muun muassa keskeisten tehtävien, valtuuksien ja vastuiden selkeällä ja dokumentoidulla jakamisella, taloushallinnon järjestelmien täsmäytyksillä ja varmennuksilla sekä fyysisillä turvajärjestelyillä. Vastuita ja tehtäviä kuvataan tarkemmin laitoksen työjärjestyksessä sekä taloushallinnon osalta oikeusministeriön ja oikeuslaitoksen (TV 150) taloussäännössä.

Tutkimuslaitoksella ei laitoksen pienuuden vuoksi ole omaa sisäisen tarkastuksen yksikköä, vaan koko hallinnonalan sisäisestä tarkastuksesta vastaa oikeusministeriössä kansliapäällikön alaisuudessa toimiva sisäisen tarkastuksen yksikkö.

5 ALLEKIRJOITUKSET

Helsingissä maaliskuun 4. päivänä 2005

tutkimuslaitoksen johtaja

Tapio Lappi-Seppälä

kirjastos sihteeri

Ville Hinkkanen

LIITTEET

LIITE I: JULKAISUT 2004

	Laitoksen julkaisemia	Muiden julkai- semia
① erillisteokset	12 kpl	
② vertaisarvioidut artikkelit kansainvälisissä tieteellisissä aikakauslehdissä		1 kpl
③ vertaisarvioidut artikkelit kotimaisissa tieteellisissä aikakauslehdissä		5 kpl
④ tieteelliset artikkelit kokoomateoksissa ja kongressijulkaisuissa	36 kpl	10 kpl
⑤ tieteellisissä aikakauslehdissä julkaistut tieteelliset artik- kelit, joita ei ole vertaisarvioitu		7 kpl
⑥ muut kirjoitukset (esimerkiksi yleistajuiset artikkelit, kirja-arviot, katsaukset ja pääkirjoitukset)		39 kpl
Yhteensä	48 kpl	62 kpl

I.1 Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja

Martti Lehti. *Henkirikoskatsaus 2002*. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja 206. 148 s. ①

Kaijus Ervasti. *Käräjäoikeuksien sovintomenettely*. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja 207. 512 s. ①

Elisa Valkama. *Velkaneuvonta 2000-luvun alussa*. Talous- ja velkaneuvontalain vaikutukset asiakaskyselyn ja tilastotietojen valossa. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja 208. 104 s. ①

Rikollisuustilanne 2003. Rikollisuus ja seuraamusjärjestelmä tilastojen valossa. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja 209. 427 s.

Tapio Lappi-Seppälä. *Johdanto* (s. 1—6) ④

Reino Sirén. *Rikollisuuden rakenne ja kehitys* (s. 7—11) ④

Martti Lehti & Janne Kivivuori. *Kuolemaan johtanut väkivalta* (s. 12—38) ④

Janne Kivivuori, Martti Lehti & Reino Sirén. *Muut väkivaltarikokset* (s. 39—57) ④

Päivi Honkatukia & Heini Kainulainen. *Raiskaus* (s. 59—64) ④

Hannu Niemi. *Lapsiin ja varhaisnuoriin kohdistuvat seksuaalirikokset* (s. 65—69) ④

Hannu Niemi. *Muut seksuaalirikokset* (s. 70—72) ④

Reino Sirén. *Omaisuusrikokset* (s. 74—99) ④

- Reino Sirén & Jukka-Pekka Takala. *Vahingontekorikokset* (s. 100—103) ④
- Martti Lehti & Sami Vuorinen. *Talousrikokset*. (s. 104—124) ④
- Hannu Niemi. *Liikennerikokset* (s. 125—149) ④
- Heini Kainulainen & Arne Kinnunen. *Päihderikokset* (s. 150—163) ④
- Matti Marttunen & Janne Kivivuori. *Nuorisorikollisuus* (s. 164—180) ④
- Päivi Honkatukia. *Naiset rikosten tekijöinä ja uhreina* (s. 181—196) ④
- Hannu Niemi. *Ulkomaalaisten rikollisuus* (s. 197—210) ④
- Hannu Niemi. *Rikollisuuskehitys suurissa kaupungeissa* (s. 211—228) ④
- Hannu Niemi. *Rikollisuuden pelko* (s. 229—244) ④
- Martti Lehti & Janne Kivivuori. *Väkivaltarikoksista epäiltyjen päihtymys* (s. 245—254) ④
- Tapio Lappi-Seppälä. *Kontrolliviranomaisten toiminta* (s. 255—327) ④
- Matti Marttunen. *Nuorten rangaistukset* (s. 331—341) ④
- Heini Kainulainen. *Rikosprosessuaaliset pakkokeinot* (s. 342—352) ④
- Heini Kainulainen. *Seuraamuskäytäntö huumausainerikoksissa* (s. 353—364) ④

Marjukka Litmala (toim.). *Oikeusolot 2004*. Katsaus oikeudellisten instituutioiden toimintaan ja oikeuden saatavuuteen. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja 210. 388 s.

- Marjukka Litmala. *Johdanto* (s. 1—9) ④
- Marjukka Litmala. *Luottamus oikeuslaitokseen — trendejä Suomessa ja Euroopassa* (s. 9—27) ④
- Hertta Kallioinen. *Muutoksenhakijoiden kokemuksia oikeusprosessista* (s. 28—48) ④
- Kaijus Ervasti. *Yleiset tuomioistuimet* (s. 49—76) ④
- Hertta Kallioinen. *Hallintotuomioistuimet* (s. 77—114) ④
- Marjukka Litmala. *Ylimmät laillisuusvalvojat* (s. 115—137) ④
- Marjukka Litmala. *Lakimieskunta ja oikeudellinen asiantuntemus* (s. 138—154) ④
- Marjukka Litmala & Kari Alasaari. *Julkinen oikeusapu* (s. 155—172) ④
- Marjukka Litmala. *Yksityishenkilöiden oikeusongelmat asianajotyössä* (s. 173—182) ④
- Christa Salovaara-Karstu. *Häädöt osana asunnottomuusongelmaa* (s. 183—199) ④
- Vesa Muttilainen. *Kuluttajien luottotiedot ja tietosuoja* (s. 200—222) ④
- Elisa Valkama & Vesa Muttilainen. *Talous- ja velkaneuvontalain vaikutukset asiakkaiden asemaan* (s. 223—231) ④
- Marjukka Litmala. *Perhe-elämän oikeusoloista* (s. 232—256) ④
- Maija Auvinen. *Huoltoriidat tuomioistuimessa* (s. 257—270)
- Christa Salovaara-Karstu. *Julkisuuslaki valtion ja kuntien hallinnossa* (s. 271—292) ④
- Jukka Viljanen. *Eurooppalaiset tuomioistuimet* (s. 293—324)

Jyrki Tala. *Lainsäädännön laatu Euroopassa* (s. 325—364)

Marjukka Litmala & Kari Alasaari. *Köyhäinavusta kansalaisyhteiseksi? Oikeusapu-uudistuksen seurantalutkimuksen I osaraportti*. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja 211. 123 s. ①

Heini Kainulainen. *Raiskattu?* Tutkimus raiskausten käsittelemisestä rikosprosessissa. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja 212. Tilastokeskus, Oikeus 2004:16. 162 s. ①

Christa Salovaara-Karstu & Vesa Muttilainen. *Asuntohäädöt 2000-luvun Suomessa*. Ulosoton rekisteritietoja ja vuokrasuhteen osapuolten kokemuksia. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen julkaisuja 213. 124 s. ①

I.2 Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimustiedonantoja

Markku Heiskanen, Reino Sirén & Kauko Aromaa. *Suomalaisten turvallisuus 2003*. Vuoden 2003 haastattelututkimuksen ennakkotietoja suomalaisten tapaturmien ja rikosten kohteeksi joutumisesta ja pelosta. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimustiedonantoja 58. Poliisiammattikorkeakoulun tiedotteita 29. 44 s. ①

Markku Heiskanen, Reino Sirén & Kauko Aromaa. *Victimisation and Fear in Finland 2003*. Interim report of the 2003 national survey of victimisation to accidents, violence, property crime, and fear. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimustiedonantoja 59. The Police College of Finland, Communications 35. 46 s. ①

Jukka Savolainen. *Naisyrittäjät rikosten kohteena*. Tutkimus yrittäjänäisten Keskusliiton jäsenistön turvallisuudesta. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimustiedonantoja 60. 41 s. ①

Tapio Lappi-Seppälä & Ville Hinkkanen. *Selvityksiä raiskausrangaistuksista ja rangaistuskäytännön yhtenäisyydestä*. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimustiedonantoja 61. 70 s. ①

Hertta Kallioinen. *Muutoksenhakijoiden kokemuksia siviiliprosessista*. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimustiedonantoja 62. 109 s. ①

Sari Kemppi & Janne Kivivuori. *Rikosuutisoinnin määrä Yleisradion television pääuutislähetyksessä 1985—2003*. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimustiedonantoja 63. 30 s. ①

Heidi Lindfors (toim.). *Empiirinen tutkimus oikeustieteessä*. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tutkimustiedonantoja 64. 92 s.

Martti Majanen, Erkki Havansi ja Marjukka Litmala. *Seminaarin avaus* (s. 1—7)

Kaijus Ervasti. *Empiirinen oikeustutkimus* (s. 9—15) ④

Heini Kainulainen. *Teemahaastattelut kriminologisessa tutkimuksessa* (s. 17—26) ④

Tapani Lohi. *Empiirisen tiedon hyödyntämisestä jäämistölainopissa* (s. 27—40)

Marjo Ylhäinen. *Oikeussosiologia lainopin tutkimuksessa*. (s. 41—52)

Casper Herler. *Behöver vi rättstoxikologi?* (s. 53—65)

Santtu Turunen. *Täytyykö prosessioikeudellisessa väitöskirjassa hyödyntää empiristä menetelmää?* (s. 67—76)

Heidi Lindfors. *Empiirinen tieto insolvenssioikeudessa* (s. 77—80)

Emilia Korkea-aho. *Empiirisen oikeustutkimuksen käytäntö* (s. 81—90)

Risto Koulu. *Jälkisanat* (s. 91—92)

I.3 Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen muut julkaisut

Toimintakertomus 2003

Eira Mykkänen (toim.). *Research Report Summaries 2003*

I.4 Muut kirjoitukset

Kaijus Ervasti

— *Riitaprosessin ongelmat ja prosessisäännösten yhtenäisyys*. Defensor Legis 2004, s. 171—181. ⑤

— *Käräjäoikeuksien sovintomenettely riita-asioissa*. Defensor Legis 5/2004, s. 832—850. ⑤

— *Laadun parantamisella vaihtelua kuriin*. Lakimiesuutiset 1/2004, s. 12—13 ⑥

— *Konfliktien ratkaisua kehitettävä*. Helsingin Sanomat, vieraskynä 15.11.2004. ⑥

— *Käräjäoikeuksien sovintomenettely — tutkimuksen lähtökohtia*. Oikeus 2/2004, s. 221—225. ⑥

— *Sovinnon edistäminen riitaprosessissa*. OHOI 2/2004, s. 24—26 ⑥

— *Oikeudenkäyntien televisiointi*. Lakimies 4/2004, s. 699—705. ⑥

— *Riita-asiat ja oikeudenkäyntikulut käräjäoikeuksissa*. OHOI 4/2004, s. 15—18. ⑥

Päivi Honkatukia

- & Tarja Pösö. *Young people narrating violence in reformatory schools: some preliminary remarks*. Teoksessa A. Lentin. (toim.) *Learning from violence. The youth dimension*. Council of Europe, Directorate of youth and sport, Strasbourg. ④
- & Leo Nyqvist & Tarja Pösö *Väkivalta koulukodista käsin*. Teoksessa Markku Jahnukainen, Taru Kekoni & Tarja Pösö (toim.). *Nuoruus ja koulukoti*. Nuorisotutkimusverkosto. Nuorisotutkimusseura, Julkaisuja 43, Helsinki, s. 151—188. ④
- *Väkivalta ja tyttöys koulukodissa*. Teoksessa Markku Jahnukainen, Taru Kekoni & Tarja Pösö (toim.). *Nuoruus ja koulukoti*. Nuorisotutkimusverkosto. Nuorisotutkimusseura, Julkaisuja 43, Helsinki, s. 190—213. ④
- & Tarja Pösö. *Rajattu tila, sukupuoli ja väkivalta — nuoret puhumassa väkivallasta koulukodissa*. Teoksessa Marjo Kuronen, Riitta Granfelt, Leo Nyqvist & Päivi Petrelius (toim.). *Sukupuoli ja sosiaalityö (Gender & Social Work)*. PS-kustannus, Jyväskylä, s. 131—162. ④
- *Vastaväittäjän lausunto Venla Salmen väitöskirjasta "Varhaisnuorten normirikkomukset — ongelma vai osa nuoruutta? Helsingiläisten 12—13-vuotiaiden kielletyn ja rikollisen toiminnan laajuus, piirteitä ja merkityksiä"*. *Didactica Varia* 1/2004 (vol. 9), s. 90—95. ⑤
- & S. Aaltonen. *Tyttötutkimus elää ja voi hyvin*. *Nuorisotutkimus* 1/2004 (vol. 22), s. 74—75. ⑥

Janne Kivivuori

- *Rikosuutisoinnin seuraamisen yhteys nuorten rikoskäyttäytymiseen*. *Tiedotustutkimus* 4—5/2004, s. 72—92 ③
- & Sanna Rönkä & Terhi Hakamo & Suvi-Tuuli Waltari. *Nuorten sijaisrikkollisuus*. *Yhteiskuntapolitiikka* 3/2004 (vol. 69), s. 269—277 ⑤
- *Freudilaista oikeusfilosofiaa*. Kirja-arvio teoksesta Ari Hirvonen & Toomas Kotkas (toim.). *Radikaali paha*. Paha eurooppalaisessa perinteessä. *Loki-kirjat*. *Oikeus* 4/2004, s. 476—478. ⑥
- & Jukka Savolainen. *Nuoret ja väkivalta — Uusperheissä eniten riskejä*. *Socius* 1/2004 (vol. 10), s. 41—42 ⑥
- Sirpa Virta & Anne Alvesalo & Janne Kivivuori. *Poliisi liikkeessä*. *Oikeus* 1/2004 (vol. 33), s. 1—3 (pääkirjoitus) ⑥
- & Anne Alvesalo. *Media tekee bisnestä*. *Oikeus* 2/2004 (vol. 33), s. 133—134 (pääkirjoitus) ⑥
- & Anne Alvesalo. *Kenelle kannattaa tarjota marttyyrin kruunua*. *Oikeus* 3/2004 (vol. 33), s. 253—255 (pääkirjoitus) ⑥
- & Anne Alvesalo. *Oikeustieteilijöiden väheksymä, yhteiskuntatieteilijöiden unohtama?* *Oikeus* 4/2004 (vol. 33), s. 375—377 (pääkirjoitus) ⑥

Tapio Lappi-Seppälä

- *Utvecklingen av straffrättsliga påföljderna i Finland*. Nordisk Tidsskrift for Kriminalvidenskab 2—3/2004 (vol. 91), s. 206—231. ②
- *Rikosoikeuden yleisiä oppeja koskeva uudistus II*. Lakimies 1/2004, s. 3—36 ③
- *Rikosoikeuden yleisiä oppeja koskeva uudistus III*. Lakimies 3/2004, s. 422—450 ③
- *Non-custodial sanctions in Finland*. Teoksessa Pierrette Poncela & Robert Roth & Sara Liwerant (toim.). La fabrique du droit au Conseil de l'Europe. Promotion et mise en œuvre des sanctions pénales alternatives. Centre de droit pénal et criminologie (CDPC), Université de Paris X. Centre d'étude, de technique et d'évaluation législatives (CETEL), Université de Genève. ④
- *The Finnish prosecution service*. Teoksessa Peter Tak (toim.). Tasks and powers of the prosecution services in the EU member states. Wolf Legal Publishers, Nijmegen. ④
- & Ulla Mohell & Jouko Laitinen & Aarne Kinnunen. *Adult corrections in Finland*. Teoksessa John A. Winterdyk (toim.). Adult corrections. International systems and perspectives. Criminal Justice Press, Monsey, New York. ④
- *Reducing the prison population*. Long term experiences from Finland. Teoksessa Crime policy in Europe. Good practices and promising examples. Council of Europe Publishing. ④
- *Public perceptions and the fairness of the dayfine system*. An evaluation of the 1999 dayfine reform. Tidsskrift utgiven av Juridiska Föreningen i Finland 3—4/2004 ⑤

Martti Lehti

- & Kauko Aromaa. *Trafficking in Women and Children in Europe*. Teoksessa Sami Nevala (toim.). Organised crime, trafficking, drugs. HEUNI Publication Series 42, Helsinki. ④
- *Voidaanko tilannetorjunnan keinoin ehkäistä henkirikoksia?* Haaste 1/2004, s. 14—16 ⑥
- *Suomalainen henkirikollisuus verrattuna Ruotsiin ja Norjaan*. Haaste 1/2004, s. 17—18 ⑥
- *Suomalainen henkirikos*. <<http://www.yle.fi/poliisitv/kolumnit.php>> (5.3.2004) ⑥
- & Kauko Aromaa. *Trafficking in Women and Children for Sexual Exploitation*. Criminology in Europe 2/2004 (vol. 3) ⑥

Marjukka Litmala

- *Perhe-elämään liittyvistä oikeusturvaongelmista*. Teoksessa Oikeusturvasiain neuvottelukunnan kertomus toiminnastaan vuonna 2004. Oikeusministeriön julkaisuja 2004:14, s. 49—72 ⑥
- *Avioero*. Teoksessa Lakitiedon pikkujättiläinen. WSOY Lakitieto ⑥
- *Oikeussuojakeinot*. Teoksessa Lakitiedon pikkujättiläinen. WSOY Lakitieto ⑥
- *Lakiopas oikeudelliseen asiointiin*. WSOY Lakitieto ⑥
- *Nykyinen avioliittolaki on aikansa elänyt*. Helsingin Sanomat, Vieraskytkä, 3.8.2004 ⑥
- *Yleisön luottamuksesta oikeuslaitokseen*. OHOI 4/2004, s. 11—14 ⑥

Vesa Muttilainen

- *Sosiaalipolitiikkaa ylivelkaantuneille*. Janus 1/2004, s. 49—63. ③
- *Challenges in measuring debt problems*. Teoksessa R. Åhlström (toim.). Hushållens överskultsättning i Norden. Rapport från ett samnordisk forskningsseminarium om orsakerna till och konsekvenserna av nordiska konsumenternas överskultsättning. Nordiska Ministerrådet, TemaNord 2004:513, Copenhagen, s. 22—36 ④
- & Petri Roponen. *Velkaongelmien dynamiikka*. Hyvinvointikatsaus 1/2004, s. 67—71. ⑤
- *Ylivelkaantuneille riittänyt ymmärtäjiä*. Aamulehti, alakerta, 5.1.2004. ⑥
- *Luottojen käyttö ja velkaongelmat*. Teoksessa Velkahallintatyöryhmä. Velkahallintaohjelma, osa I: velkahallintatyöryhmän ehdotukset. Oikeusministeriö, s. 11—12. ⑥
- & Juhani Iivari. *Tutkimus- ja tilastotieto*. Teoksessa Velkahallintatyöryhmä. Velkahallintaohjelma, osa II: nykytila ja sen arviointi, velkahallintatyöryhmän muistioita. Oikeusministeriö, s. 117—122 ⑥
- & Juhani Iivari. *Lisätietoja tutkimustoiminnasta*. Teoksessa Velkahallintatyöryhmä. Velkahallintaohjelma, osa III: liitteet. Oikeusministeriö, s. 91—99 ⑥
- & Petri Roponen. *Velkahallintaohjelmaan liittyvä suunnitelma kotitalouksien velkaongelmien seurannasta*. Teoksessa Velkahallintatyöryhmä. Velkahallintaohjelma, osa III: liitteet. Oikeusministeriö, s. 100—114. ⑥

Sanna Rönkä

- & Janne Kivivuori & Terhi Hakamo & Suvi-Tuuli Waltari. *Nuorten sijaisrikollisuus*. Yhteiskuntapolitiikka 3/2004 (vol. 69), s. 269—277 ⑤

Venla Salmi

- *Sallitun ja kielletyn vaikeat rajat*. Haaste 2/2004 (vol. 4), s. 10—12. ©

Christa Salovaara-Karstu

- *Julkisuuslain toimivuus kuntahallinnossa*. Kunnallistieteellinen aikakauskirja 1/2004 (vol. 32), s. 76—84 ©

Jukka Savolainen

- *Onko uusperheiden tytöillä muita suurempi riski joutua seksuaalisen väkivallan kohteeksi?* Sosiaaliläketieteellinen aikakauslehti 4/2004, s. 310—323 ©
- & Janne Kivivuori. *Nuoret ja väkivalta — Uusperheissä eniten riskejä*. Socius 1/2004, s. 41—42 ©
- *Perhetyyppi yhteydessä nuorten väkivaltakokemuksiin*. Haaste 2/2004, s. 13—15 ©
- *Epäjärjestys ruokkii rikollisuutta myös Suomessa?* Naisyrittäjien rikoskokemuksia selvitetty kyselyllä. Haaste 3/2004, s. 16—17 ©
- *Puhetta sosiaalisesta kontrollista*. Kirja-arvio teoksesta J. Törrönen (toim.). *Valvontaa ja vastuuta. Päihteet ja julkisen tilan moraalisaatelu*. Hyvinvointikatsaus 3/2004, s. 64—66 ©
- *Lasten ruumiillinen kurittaminen yleistä*, Helsingin Sanomat, Mielipide 10.9.2004 ©
- *Talonmies on sosiaalinen instituutio*, Helsingin Sanomat, Mielipide 2.12.2004 ©

Reino Sirén

- & Markku Heiskanen & Kauko Aromaa. *Naisten työpaikalla kokema väkivalta lisääntyy*. Haaste 1/2004, s. 7—10 ©
- & Markku Heiskanen & Outi Roivainen. *Rikollisuus kunnissa*. Haaste 1/2004, s. 11—13 ©
- & Markku Heiskanen & Outi Roivainen. *Rikollisuus kunnissa odotettua sekä yllättävää*. Hyvinvointikatsaus 1/2004, s. 61—66 ©
- & Outi Roivainen & Markku Heiskanen. *Uusi tapa tarkastella kuntien väkivalta- ja omaisuusrikollisuustason vaihtelua*. Poliisi 1/2004, s. 12. ©
- *Rikollisuustasoon vaikuttaa moni muukin asia kuin kunnan koko*. Kuntapuntari 1/2004, s. 26—28 ©

2 LIITE II: HENKILÖKUNNAN MUU TOIMINTA

II.5 Luottamustoimet ja asiantuntijatehtävät

Kaijus Ervasti

- oikeusministeriön oikeusturvapolitiikan strategiatiimin jäsen
- valtioneuvoston säädösvalmistelun kehittämistyöryhmän (SÄKE-työryhmä) jäsen
- oikeusturva-asiain neuvottelukunnan pysyvä asiantuntijajäsen (2004—2005)
- asiantuntija oikeusministeriössä lainvalmistelun, erityisesti vaikutusarvioinnin kehittämisessä (5.3.—31.12.2004)
- Oikeus-lehden toimituksen jäsen
- Suomen Sovittelufoorumi ry:n puheenjohtaja
- Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen johtokunnan jäsen
- Oikeuspoliittinen yhdistys Demla ry:n hallituksen jäsen
- asiantuntijana kuultavana lakivaliokunnassa hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 2004 (HE 151/2004 vp.) tuomioistuinelaitoksen voimavarojen ja niiden käytön osalta
- asiantuntijana kuultavana lakivaliokunnassa hallituksen esityksestä eduskunnalle riita-asioiden sovittelua ja sovinnon vahvistamista yleisissä tuomioistuimissa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 114/2004 vp.)

Ville Hinkkanen

- NSfK:n Bibliography of Nordic Criminology -bibliografian toimituskunnan jäsen

Päivi Honkatukia

- STM:n rikosten ja riita-asioiden sovittelun neuvottelukunnan asiantuntijajäsen (2003—2006)
- rikosentorjuntaneuvoston Naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisytyöryhmän jäsen
- rikosentorjuntaneuvoston väkivallan vähentämishjelmaa laativan "Naisiin kohdistuva väkivalta"-työryhmän jäsen
- Nordiska Samarbetsrådet för Kriminologin neuvoston jäsen (2003—2005)
- Oikeus- ja yhteiskuntatieteellisen yhdistyksen puheenjohtaja
- Nuorisotutkimusseuran hallituksen jäsen
- Oikeus-lehden toimituksen jäsen
- Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention -lehden advisory board'in jäsen

- Tasa-arvoasiain neuvottelukunnan julkaisusarjan asiantuntijalukija (referee)
- Stakesin tutkimuksia -julkaisusarjan asiantuntijalukija (referee)
- Nuorisotutkimus-lehden asiantuntijalukija (referee)
- Young-lehden asiantuntijalukija (referee)
- Oikeus-lehden asiantuntijalukija (referee)
- Poliisin tietoon tullut rasistinen rikollisuus 2003 -tutkimushankkeen (PAKK) ohjausryhmän jäsen
- Incarcerating Children -tutkimuksen ohjausryhmän jäsen (University of Luton & Humanistinen ammattikorkeakoulu)
- sosiologian dosentti Helsingin yliopistossa

Risto Jaakkola

- Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen johtokunnan sihteeri
- valtakunnallisen oikeustieteen tutkijakoulun OMY:n johtoryhmän varajäsen
- oikeus- ja rikosasiain tilastoinnin yhteistyöryhmän jäsen
- Väestöliiton Parisuhdeprojektin johtoryhmän puheenjohtaja (2004—2007)
- Väestöliiton varapuheenjohtaja
- Sosiaalipedagogiikan Säätiön hallituksen varapuheenjohtaja
- Suomen Kotien Kukkasrahaston hallituksen jäsen
- Confederation of Family Organisations in the European Community (COFACE, Bryssel) -järjestön hallituksen varajäsen

Heini Kainulainen

- oikeusministeriön asettaman tutkintavankeustyöryhmän jäsen (2003—2004)
- kansainvälisen huumausaineyhteistyöryhmän jäsen
- Diakonia-ammattikorkeakoulun järjestämän jatkotutkimuksen Päihteistä ja syrjäytymisestä -seurantaryhmän jäsen
- Oikeuspoliittinen yhdistys Demla ry:n hallituksen jäsen
- Naisten Linja Suomessa ry:n hallituksen jäsen
- pohjoismaisen oikeus- ja yhteiskuntatieteellisen Retfaerd-lehden toimituskunnan jäsen
- asiantuntijana kuultavana 31.3. rikosketjutyöryhmässä huumeiden käyttäjien hoitoonohjauksesta
- asiantuntijana kuultavana 10.11. huumausaineen käyttörikostyöryhmässä huumausaineen käyttörikosuudistuksen vaikutuksista

Hertta Kallioinen

- Oikeus- ja yhteiskuntatieteellisen yhdistyksen hallituksen jäsen ja sihteeri

Janne Kivivuori

- rikosentorjuntaneuvoston väkivallan vähentämishjelmaa laativan lapsi- ja nuorisoväkivaltatyöryhmän jäsen
- Alkoholitutkimussäätiön hallituksen jäsen
- maahanmuuttajanuorten rikollisuutta ja rikollisuuskontrollia käsittelevän EU-tutkimushankkeen "Inside the Outsiders" tieteellisen ohjausryhmän (scientific committee) jäsen
- Oikeus-lehden päätoimittaja
- sosiologian dosentti Helsingin yliopistossa

Tapio Lappi-Seppälä

- oikeusministeriön kriminaalipoliittisen strategiatiimin jäsen
- mielenterveyslain kriminaalipotilaita koskevia säännöksiä tarkistavan työryhmän jäsen
- sisäasiainministeriön tutkimuspoliittisen neuvottelukunnan jäsen
- valtakunnallisen oikeustieteen tutkijakoulun OMY:n johtoryhmän jäsen
- Kansainvälisen rikosoikeus- ja vankeinhoitosäätiön (IPPF) jäsen
- kriminologisen tieteellisen neuvoston jäsen (Euroopan neuvosto, SCC)
- Haaste-lehden toimituskunnan jäsen
- Lakimies-lehden asiantuntijalukija
- rikosoikeuden dosentti Helsingin yliopistossa
- asiantuntijana kuultavana 8.10. lakivaliokunnassa raiskausrikosten rangaistuskäytännöstä

Martti Lehti

- rikosentorjuntaneuvoston väkivallan vähentämishjelmaa laativan henkirikostyöryhmän jäsen

Marjukka Litmala

- oikeusministeriön asettaman oikeusapu-uudistuksen seuranta- ja arviointitutkimuksen yhteistyöryhmän jäsen
- oikeusturva-asiain neuvottelukunnan pysyvä asiantuntija (2004—2005)
- oikeusturva-asiain neuvottelukunnan perhe-elämän oikeusturvaongelmia kartoittavan työryhmän puheenjohtaja (2004—2005)
- Oikeusturvan toteutuminen ja sen edellytykset Suomessa -tutkimushankkeen ohjausryhmän jäsen (Suomen Akatemia)

- International Journal of Consumer Studies -aikakauskirjan asiantuntijalukija
- Oikeus-lehden asiantuntijalukija
- kuluttajaekonomian dosentti Helsingin yliopistossa
- alusti 9.11. ylimpien laillisuusvalvojen toiminnasta kanteluviranomaisina OM:n ja eduskunnan perustuslakivaliokunnan tapaamisessa

Vesa Muttilainen

- kaupp- ja teollisuusministeriön asettaman talous- ja velkaneuvonnan seurantaryhmän jäsen
- oikeusministeriön velkahallintatyöryhmän pysyvä asiantuntijajäsen (—31.5.2004)
- oikeusministeriön velkasovintojen seurantaryhmän asiantuntijajäsen (2004)
- oikeusministeriön strategiatiimin maksuhäiriöpolitiikkaa koskevan ryhmän laajemman kokoonpanon jäsen (—31.12.2005)
- Tilastokeskuksen "Suomalaiset ja tuleva tietoyhteiskunta III"-hankkeen johtoryhmän jäsen
- Suomea koskevien tietojen kokoaminen saksalaisen tutkimuslaitoksen (IFF, Institut für Finanzdienstleistungen e.V.) kyselyyn aiheesta "Survey on current development of consumer overindebtedness in Europe and the United States"

Hannu Niemi

- rikosentorjuntaneuvoston jäsen
- rikosentorjuntaneuvoston väkivallan vähentämishjelmaa laativan "Väkivalta työssä"-työryhmän jäsen

Sanna Rönkä

- huumausaineiden käyttörikostyöryhmän kuultavana 10.11. aiheesta *Nuorten huumeiden käyttäjien puhuttelut*

Jukka Savolainen

- oikeus- ja rikosasiain tilastoinnin yhteistyöryhmän jäsen
- vankien velkaongelmaa koskevan tutkimusprojektin ohjausryhmän jäsen
- kansainvälisen huumausainetyöryhmän varajäsen
- Oikeus-lehden asiantuntijalukija (referee)

Reino Sirén

- rikksentorjuntaneuvoston väkivallan vähentämishjelmaa laativan "Viina ja väkivalta"-työryhmän jäsen
- Alkoholiohjelma 2004—2007: alkoholiverotuksen alentamisen yhteiskunnallisten vaikutusten seurantaryhmän jäsen
- Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention -lehden asiantuntijalukija
- Journal of Scandinavian Studies in Criminology and Crime Prevention -lehden Advisory Board'in jäsen

Elisa Valkama

- oikeusministeriön velkasovintojen seurantaryhmän asiantuntijajäsen

II.6 Esitelmät kansainvälisissä seminaareissa ja kokouksissa

Päivi Honkatukia

- osallistui 20.1. NAD:n Genus och drogbruk -projektin työryhmätapaamiseen ja piti kommenttipuheenvuoron Bibi H.-Hazeltonin puheenvuorosta *Kön og etnicitets betydningen for udviklingen af sundhedsfremme blandt unge i Danmark*
- osallistui 25.—28.4. Wellesley Collegessa (Boston, USA) järjestettyyn konferenssiin "Innovations in Understanding Violence against Women" ja piti alustuksen *Violence against Women in the Accounts of Young People Living in Reformatory Schools*
- osallistui 2.—4.6. Helsingin yliopiston Käyttäytymistieteellisen tiedekunnan järjestämään konferenssiin "Multiple Marginalities. Gender and Education in the Global, Local and Transnational World" ja piti työryhmäalustuksen *Representations of Violent Feminities in Reformatory Schools*

Janne Kivivuori

- osallistui 25.—28.8. Amsterdamissa European Society of Criminologyn 4th Annual Conferenceen ja esitelmöi aiheesta *Offending for others: vicarious crime among Helsinki adolescents*

Tapio Lappi-Seppälä

- osallistui 12.—15.5. Amsterdamissa Nijmegenin yliopiston ja Hollannin syyttäjäviraston järjestämään seminaariin ja esitelmöi aiheesta *Prosecution services in Finland*
- esitelmöi 12.5. Pohjoismaisen kriminalistiyhdistyksen kokouksessa aiheesta *Utvecklingen av straffrättsliga påföljder i Finland*
- osallistui 17.—19.9. Greifswaldin yliopiston Mare Balticum -projektin kollokvioon ja esitelmöi aiheesta *Prison policies in Finland*
- osallistui 28.9.—1.10. Mexico Cityssä INACIPE:n, Mac Planck -instituutin ja Mexicon syyttäjäviranomaisten järjestämään konferenssiin ja esitelmöi aiheesta *Penal policy and the system of sanctions in Finland. The Nordic model facing the challenges of European harmonisation.*
- piti 21.9. Cambridgen yliopistolla vierailuluennon aiheesta *Penal policy and sanctions in Finland*
- esitelmöi 4.10. Irish Association for the Study of Social Deviancen järjestämässä seminaarissa (Cavan, Ireland) aiheesta *Imprisonment in Finland*
- esitelmöi 6.12. Edinburghissa Scottish Consortium for Criminal Justice järjestämässä seminaarissa aiheesta *Sanction policies in Finland*

Martti Lehti

- esitelmöi 21.4. Vankeinhoidon koulutuskeskuksen Comparative criminology -seminaarissa aiheesta *Homicides in Finland in the 20th century and today*
- esitelmöi 4.12. Brysselissä "Violence in History: Long-Term Trends and the Role of War"-seminaarissa aiheesta *Long-term trends in Homicidal Crime in Finland in 1750–2000*

Vesa Muttilainen

- esitelmöi 3.11. "The Finnish-Chinese seminar on insolvency"-seminaarissa Helsingissä aiheesta *The management of debt problems of private households in Finland*

Sanna Rönkä

- osallistui 20.1. NAD:n "Genus, rus och unga vuxna"-projektin työryhmätapaamiseen Helsingissä ja alusti aiheesta *Unga drogbrukares tillrättavisande samtal som en del av det straffrättsliga påföljdssystemet och ur en ung persons perspektiv*
- osallistui 27.—28.9. NAD:n "Genus, rus och unga vuxna"-projektin työryhmätapaamiseen Göteborgissa ja alusti aiheesta *Unga drogbrukares tillrättavisande samtal och metodiska dilemman*

Jukka Savolainen

- osallistui 16.—20.11. Amerikan kriminologisen seuran kokoukseen Nashvillessä ja alusti aiheesta *Think Locally, Act Locally: Gauging the Effects of the National Crime Prevention Program in Finland*

II.7 Muu osallistuminen kansainvälisiin seminaareihin ja kokouksiin

Ville Hinkkanen

- osallistui 23.2. Kööpenhaminassa NSfK:n seitsemänteen Bibliography of Nordic Criminology -työkokoukseen

Kaijus Ervasti

- osallistui 10.—12. konferenssiin "Nordisk Konferens för Medling och Konflikthantering" Skövdessä, Ruotsissa

Päivi Honkatukia

- osallistui 20.—23.3. NSfK:n neuvoston kokoukseen Reykjavikissa
- osallistui 22.—28.4. Wellesleyssä (Massachusetts) International Research and Action -konferenssiin "Innovations in Understanding Violence Against Women"
- osallistui 18.—19.6. InTo-projektin (Inside the Outsiders: Deviant Immigrant Minors and Integration Strategies in European Justice Systems) kokoukseen Roomassa
- osallistui 18.—19.10. "COST A 21 Restorative Justice Developments in Europe, Working Group 1 (Evaluative Research)":n työkokoukseen Budapestissa
- osallistui 20.—23.11. InTo-projektin (ks. yllä) kokoukseen Eutinissa, Saksassa

Risto Jaakkola

- osallistui 11.—13.1., 10.—12.5. ja 28.—29.9. EU-maiden perhejärjestöjen liiton COFACEn hallituksen kokoukseen Brysselissä

Marjukka Litmala

- osallistui 23.—26.3. 5th LSRC (Legal Services Research) International -konferenssiin Cambridgessä. Konferenssin teemana oli "Social Exclusion: a role for law".

II.8 Esitelmät ja luennot kotimaisissa tilaisuuksissa

Kari Alasaari

- esitelmöi 14.5. Lahdessa julkisten oikeusavustajien koulutus- ja neuvottelupäivillä *oikeusapu-uudistuksen seuranta- ja arviointitutkimuksesta*

Kaijus Ervasti

- osallistui 9.1 Suomen Asianajajaliiton Asianajajapäivillä järjestettyyn *tuomioistuinsovittelua* käsittelevään paneelikeskusteluun
- alusti 13.1 *tuomioistuinlaitoksen kehittämiskomitean mietinnöstä* oikeuspoliittinen yhdistys Demla ry:n järjestämässä keskustelutilaisuudessa "Tuomioistuimet uusiksi?"
- esitelmöi 14.1 Riihimäen kärjäoikeudessa aiheesta *Tuomioistuinten sovintomenettely*
- toimi 5.—6.2. Lammilla "Kuinka lähestyn oikeutta"-tutkijakoulutapahtumassa Tutkimuksellisia valintoja -työryhmän puheenjohtajana ja osallistui paneeliin, jossa käsiteltiin aihetta *Näkökulmia oikeuteen*
- alusti 5.3. Kirkkonummella oikeusturva-asiain neuvottelukunnan seminaarissa aiheesta *Tuomioistuin sosiologinen tutkimus*
- alusti 8.3. Königstedtissä lainvalmistelun kansliapäällikkötyöryhmän seminaarissa "Opetus, lainkäyttö ja tutkimus hyvän lainvalmistelun tukena" aiheesta *hallituksen esitysten tavoitteet ja vaikutusten seuranta*
- luennoi 18.3. Helsingin yliopistossa prosessioikeuden syventävien opintojen opiskelijoille aiheesta *konfliktit ja vaihtoehdot konfliktinratkaisumenetelmät*
- väitteli tohtoriksi 26.3. Helsingin yliopistossa ja piti lectio praecursorian aiheesta *Kärjäoikeuksien sovintomenettely — tutkimuksen lähtökohtia*
- alusti 20.4. Helsingin yliopiston prosessioikeuden jatko-opiskelijoille aiheesta *kärjäoikeuksien sovintomenettely ja riitaprosessin funktiot*
- osallistui 20.4. Pykälä ry:n järjestämässä Studia Juridica -tilaisuudessa paneelikeskusteluun aiheesta *Oikeudenkäyntien televisiointi*
- luennoi 23.4. HAUSin Säädosvalmistelun peruskurssilla aiheesta *Säädösten vaikutusten arviointi*
- piti avauspuheenvuoron ja toimi puheenjohtajana 29.4. Suomen sovittelufoorumi ry:n järjestämässä seminaarissa *Sovittelun eri malleista Suomessa*
- alusti 4.5. Turun yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan tilaisuudessa aiheesta *Mitä annettavaa empiirisellä tutkimusotteella on oikeustieteelle?*
- esitelmöi 13.5. Vaasassa Juridiska Föreningen Vaasan osaston järjestämässä tilaisuudessa aiheesta *Sovintomenettely kärjäoikeuksissa*
- osallistui 27.5. Oikeus- ja yhteiskuntatieteellisen yhdistyksen järjestämään varjoväitöstilaisuuteen väitöskirjastaan "*Kärjäoikeuksien sovintomenettely*. Empiirinen tutkimus sovinnon edistämisestä riitaprosessissa". Vastaväittäjänä toimi professori Kimmo Nuotio.

- alusti 28.5. Turun hovioikeuspiirin käräjäoikeuspäivässä Tampereella aiheesta "*Sovintomenettelyn periaatteita ja käytännön ratkaisuja*"
- alusti 9.9. "Nordisk Konferens för medling och konflikthantering"-seminaarissa aiheesta *Vaihtoehtoinen konfliktinratkaisu, sovinnot ja tuomioistuimet*
- esitelmöi 23.9. oikeusministeriön tuomareille järjestämässä tuomioistuinten sovintomenettelyä koskevassa seminaarissa Helsingissä aiheesta *Vaihtoehtoinen konfliktinratkaisu*
- luennoi 5.10. HAUSin Säädösvalmistelun peruskurssilla *säädösten vaikutusten arvioinnista*
- luennoi 8.10. Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan ammatillisen OTL-tutkinnon metodikurssilla aiheesta *Empiirinen oikeustutkimus*
- esitelmöi 21.10. Helsingin Asianajajayhdistyksen tilaisuudessa aiheesta *Sovinnot oikeudenkäynneissä viimeaikaisen tutkimuksen perusteella*
- esitelmöi 22.10. Laurea-ammattikorkeakoulun Espoo Instituutin järjestämässä tilaisuudessa instituutin opettajille aiheesta *Soveltava tutkimus ja sen menetelmät*
- alusti 25.10. Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan ja Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen yhteisessä tutkijaseminaarissa aiheesta *Empiirinen tuomioistuintutkimus*
- esitelmöi 3.11. Turun yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan syventävien opintojen opiskelijoiden yleistiedollisessa seminaarissa aiheesta *Konfliktinratkaisu ja tuomioistuimet*
- alusti 29.11. Helsingin yliopiston julkisuustutkimuksen verkoston seminaarissa "Yksilö ja julkisuus" aiheesta *Oikeudenkäynnit televisioon?*

Ville Hinkkanen

- esitelmöi 4.11. Rekisteritutkimuksen keskuksen seminaarissa "Rekisteriaineistojen käyttö rikollisuuden tutkimuksessa" aiheesta *Rikosten seuraamukset ja tuomiolauselmajärjestelmä*

Päivi Honkatukia

- luennoi yhdessä Heini Kainulaisen kanssa 20.1. Helsingin yliopistossa luentosarjalla "Miehet, naiset, oikeus ja väkivalta" aiheesta *Onko väkivalta sukupuolittunut ilmiö?*
- luennoi yhdessä Heini Kainulaisen kanssa 16.3. Helsingin yliopistossa luentosarjalla "Miehet, naiset, oikeus ja väkivalta" aiheesta *Seksuaalirikosten kohtaaminen rikosoikeusjärjestelmässä*
- osallistui 9.1. Koukero (Kasvatus, koulutus ja erot) -tutkijayhteisön seminaariin, jonka teemana oli *Subjekti ja subjektifikaatio*

- osallistui 17.5. Stakesin järjestämään kutsuseminaariin "Lapsen itsemääräämisoikeus — eettiset kysymykset tutkimuksen ja palvelujärjestelmän arjessa" ja piti esitelmän "*Nuoret tutkimustilanteessa — metodologiseettisiä dilemmoja*"
- toimi 17.2. yhdessä Heini Kainulaisen kanssa keskusteluryhmän vetäjänä Helsingin yliopiston järjestämällä kurssilla "*Miehet, naiset, väkivalta ja oikeus*"
- esitteli 8.3. *Oikeuspoliittista tutkimuslaitosta* Helsingin yliopiston sosiologian laitoksen graduvirikeluentosarjalla
- luennoi 30.11. yhdessä Minna Piispan kanssa Helsingin yliopiston sosiologian laitoksen luontosarjalla "Elämäntapojen sääntely hyvinvointiyhteiskunnassa: väkivalta" aiheesta *Väkivalta sukupuolittuneena ilmiönä ja tutkimuksen haasteet*

Risto Jaakkola

- esitteli 4.11. yhdessä Janne Kivivuoren ja Marjukka Litmalan kanssa *laitoksen toimintaa* Kiinan varaoikeusministerille Zhang Junille delegaatioineen

Heini Kainulainen

- alusti 19.1. *huumausaineen käyttörikosuudistuksesta* Stakesin, oikeusministeriön ja Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen tapaamisessa Helsingissä
- luennoi yhdessä Päivi Honkatukian kanssa 20.1. Helsingin yliopistossa luontosarjalla "Miehet, naiset, oikeus ja väkivalta" aiheesta *Onko väkivalta sukupuolittunut ilmiö?*
- luennoi yhdessä Päivi Honkatukian kanssa 16.3. Helsingin yliopistossa luontosarjalla "Miehet, naiset, oikeus ja väkivalta" aiheesta *Seksuaalirikosten kohtaaminen rikosoikeusjärjestelmässä*
- esitelmöi 20.8. Oikeustieteen jatkokoulutus- ja tutkijapäivillä Turussa aiheesta *Myytti seuraamuskäytännön yhtenäisyydestä*
- luennoi 28.9. Helsingin yliopistossa sosiologian luontosarjalla "Elämäntapojen sääntely hyvinvointiyhteiskunnassa" aiheesta *Miten naiseen kohdistuva väkivalta tunnistetaan rikosoikeudellisessa järjestelmässä?*
- piti 29.—30.9. Poliisiammattikorkeakoulussa päällystökurssilaisille pienen luontosarjan aiheesta *Rikollisuus tilastojen valossa*
- esitelmöi 25.10. Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen ja Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan järjestämässä tutkijaseminaarissa aiheesta *Teemahaastattelu tutkimusmenetelmänä*
- esitelmöi 4.11. Rekisteritutkimuksen keskuksen seminaarissa "Rekisteriaineistojen käyttö rikollisuuden tutkimuksessa" aiheesta *Kokemuksia poliisin ja tuomioistuinten rekisterien yhteiskäytöstä*

Hertta Kallioinen

- luennoi yhdessä Tanja Mikkosen kanssa 30.3. Helsingin yliopistossa VI-SE-hankkeen (Violence in the Shadow of Equality) järjestämällä luentosarjalla "Miehet, naiset, oikeus ja väkivalta" aiheesta *Kansainvälinen oikeus ja väkivalta*
- esitelmöi 13.10. hallinto-oikeuksien ylituomareiden ja hallintopäälliköiden neuvottelupäivillä Hämeenlinnassa aiheesta *Hallintoprosessin menettelyongelmat*

Janne Kivivuori

- esitteli 16.1. *laitoksen tutkimustoimintaa ja suhdetta yliopistoon* Helsingin yliopiston sosiologian laitoksen opettajakokouksessa Biomedicumissa
- piti 3.2.—20.4. Helsingin yliopiston sosiologian laitoksella kriminologian teemakurssin aiheesta *Rikosuutisoinnin kriminologinen tutkimus*
- alusti 10.6. kansallisen väkivallan vähentämishjelman lapsi- ja nuorisoväkivaltatyöryhmän kokouksessa aiheesta *Nuorten tekemän ja heihin kohdistuvan väkivallan määrällinen kehitys tilasto- ja kyselylähteiden valossa*
- esitteli 26.10. yhdessä Marjukka Litmalan kanssa *laitoksen toimintaa* Alpressin oikeustoimittaja-koulutusohjelmaan osallistuville toimittajille
- esitteli 4.11. yhdessä Marjukka Litmalan ja Risto Jaakkolan kanssa *laitoksen toimintaa* Kiinan varaoikeusministerille Zhang Junille delegaatioineen
- alusti 26.11. Kirkon Diakonia- ja Yhteiskuntatyön keskuksen paneelikeskustelussa "Mediaväkivallan vaikutukset" aiheesta *Rikosuutisoinnin määrä ja vaikutukset*

Tapio Lappi-Seppälä

- esitelmöi 3.2. Uudistuva rikosoikeus -seminaarissa *rangaistuksen määrittämisestä*
- esitelmöi 4.3. syyttäjien koulutustilaisuudessa aiheesta *Syyttämättä jättäminen*
- esitelmöi 9.2. syyttäjien koulutustilaisuudessa aiheesta *Rikosoikeuden yleiset opit*
- esitelmöi 10.2. sisäasiainministeriön ja oikeusministeriön järjestämässä organisoitua rikollisuutta koskevassa seminaarissa aiheesta *Organisoitua rikollisuutta koskeva kriminologinen tutkimus*
- esitelmöi 26.2. Yleisradion järjestämässä keskustelutilaisuudessa aiheesta *Rikollisuutta ja kontrollijärjestelmää koskeva tutkimus*
- esitelmöi 8.3. oikeuskanslerinviraston henkilökunnalle *rikosoikeuden yleisistä opeista*

- esitelmöi 23.3. Tampereen lakimiesyhdistyksen tilaisuudessa *rikosoikeuden yleisiä oppeja koskevasta uudistuksesta*
- esitelmöi 28.5. Turun hovioikeuden käräjäoikeuspäivillä aiheesta *Rangaistuskäytäntöä koskevan tiedon käytöstä*
- esitelmöi 3.6. Hyvinkään käräjäoikeuden lautamiespäivillä *rikoslain yleisiä oppeja koskevasta uudistuksesta*
- esitelmöi 9.9. Uudistuva rikosoikeus -seminaarissa *seuraamusjärjestelmää koskevista muutoksista*
- esitelmöi 10.9. Uudistuva rikosoikeus -seminaarissa *rangaistuksen määräämisestä*
- esitelmöi 24.9. Helsingin hovioikeuden käräjäoikeuspäivillä aiheesta *Yleiset opit oikeuskäytännön valossa*

Martti Lehti

- esitelmöi 4.11. Rekisteritutkimuksen tukikeskuksen seminaarissa Helsingissä aiheesta *Henkirikostietokanta*

Marjukka Litmala

- alusti 5.3. Kirkkonummella oikeusturva-asiain neuvottelukunnan seminaarissa aiheesta *Perhe-elämän oikeusturvaongelmat*
- esitteli 4.5. yhdessä Vesa Muttilaisen kanssa *yleisen yksikön tutkimustoimintaa* laitoksella vierailuille Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijoille
- alusti 25.10. Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan ja Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen yhteisessä tutkimusseminaarissa *laitoksen tutkimustoiminnasta*
- esitteli 26.10. yhdessä Janne Kivivuoren kanssa *laitoksen toimintaa* Alpressin oikeustoimittaja-koulutusohjelmaan osallistuville toimittajille
- esitteli 4.11. yhdessä Janne Kivivuoren ja Risto Jaakkolan kanssa *laitoksen toimintaa* Kiinan varaoikeusministerille Zhang Junille delegaatioineen
- alusti 9.11. OPTL:n ja OM:n järjestämässä Oikeusolot 2004 -katsauksen julkistamistilaisuudessa "Toteutuuko oikeusturva, säilyykö luottamus?" aiheesta *Luottamustrendejä Suomessa ja Euroopassa*
- luennoi 19.11. Agronomiliiton järjestämässä koulutustilaisuudessa aiheesta *"Avioliittoehtoja yrittäjille. Miten ongelmat ohitetaan etukäteen?"*
- luennoi 30.11.—9.12. Helsingin yliopiston Taloustieteen laitoksella kurssin *Kotitalouksien talous- ja oikeussuhteet*

Vesa Muttilainen

- esitelmöi 16.4. aiheesta *"Talous- ja velkaneuvontalain arviointi"* talous- ja velkaneuvonnan seurantatyöryhmän kokouksessa Helsingissä

- esitteli 4.5. yhdessä Marjukka Litmalan kanssa *yleisen yksikön tutkimustoimintaa* laitoksella vierailleille Laurea-ammattikorkeakoulun opiskelijoille
- esitelmöi 9.6. yhdessä Petri Roposen kanssa aiheesta *Kotitalouksien velkaongelmien indikaattorit* taloustutkijoiden kesäseminaarissa Jyväskylässä

Hannu Niemi

- esitelmöi 15.—16.5. Suomen Lautamiesliiton järjestämällä koulutusristeilyllä aiheista *Rangaistusseuraamusten vaikuttavuusarvioita ja Vankiluku ja sen kehitys meillä ja muualla*

Sanna Rönkä

- alusti 18.5. Stakesissa huumetutkijoiden seminaarissa aiheesta *Nuorten huumeiden käytöstä kiinnijääneiden puhuttelu*

Venla Salmi

- osallistui 4.—5.11. Nuorisotutkimuksen päiville ja piti työryhmälustuksen *Sosiaalinen pääoma ja kriminologia*

Jukka Savolainen

- luennoi 14.9. Helsingin yliopiston järjestämällä kurssilla "Elämäntapojen sääntely hyvinvointiyhteiskunnassa: väkivalta" aiheesta *Onko hyvä sosiaalipolitiikka parasta kriminaalipolitiikkaa*

Reino Sirén

- esitelmöi 7.12. Helsingin kaupungin sosiaaliviraston järjestämällä esitelmäsarjalla "Alkoholi on monessa mukana" aiheesta *Alkoholi ja väkivalta Suomessa*

II.9 Yliopistoyhteistyö (luento-opetus kohdassa II.8)

Päivi Honkatukia

- toimi Helsingin yliopiston käyttäytymistieteellisen tiedekunnan määräämänä vastaväittäjänä Venla Salmen väitöstilaisuudessa 12.3. (Varhaisnuorten normirikkomukset — ongelma vai osa nuoruutta? Helsinkiläisten 12—13-vuotiaiden kielletyn ja rikollisen toiminnan laajuus, piirteitä ja merkityksiä. Nuorisotutkimusverkosto, Julkaisuja 40)
- toimi kahden pro gradu -tutkielman tarkastajana ja yhden väitöskirjakäsikirjoituksen esitarkastajana (Helsingin yliopisto, sosiologian laitos ja Kuopion yliopisto, sosiaalipsykologian ja sosiologian laitos)
- toimi neljän pro gradu -työn ja kolmen väitöskirjatyön ohjaajana (Helsingin yliopisto, sosiologian laitos ja Kuopion yliopisto, sosiaalipsykologian ja sosiologian laitos); kertomusvuoden aikana valmistui ja hyväksyttiin yksi ohjattu pro gradu -työ

Janne Kivivuori

- toimi yhden lisensiaattityön tarkastajana (Helsingin yliopisto, sosiaalipsykologian laitos)
- toimi kahden pro gradu -työn ja yhden väitöskirjatyön ohjaajana (Helsingin yliopisto, sosiologian laitos)

Tapio Lappi-Seppälä

- toimi yhden väitöskirjakäsikirjoituksen esitarkastajana (Turun yliopisto, oikeustieteellinen tiedekunta)

Marjukka Litmala

- toimi yhden pro gradu -työn tarkastajana (Helsingin yliopisto, maatalousmetsätieteellinen tiedekunta, taloustieteen laitos)

LIITE III: KIRJASTO

Kirjastoon ostettiin sekä saatiin vaihtoina ja vapaakappaleina monografioita, koti- ja ulkomaisten sarjojen osia, tilastoja ja vuosikertomuksia. Kokoelmiin valittu aineisto luetteloitiin ja asiasanoitettiin PrettyLib-tietokantaan. Tietokantaan oli vuoden lopussa luetteloitu 9 783 nimekettä (2003: 9 369). Kasvua edellisestä vuodesta oli 414 nimekettä, josta pieni osa on takautuvaa luettelointia. Jatkuvasti saapuvia aikakauslehtiä oli noin 120. Lisäksi tutkimuslaitoksen henkilökunnalla on käytössään elektronisia lehtiä ja tietokantoja (esimerkiksi Criminal Justice Abstracts).

Kokoelmista lainattiin yhteensä 453 nimekettä, joista 438 (97 %) tutkimuslaitoksen omalle henkilöstölle. Muista kirjastoista laitoksen henkilöstölle toimitettiin noin 200 kaukopalvelulainaa tai -kopiota.

Kirjastosihteerin toimi Nordiska Samarbetsrådet för Kriminologin ylläpitämän pohjoismaisen kriminologian bibliografian (Bibliography of Nordic Criminology; bibliography.nsfk.org) toimittajana.

LIITE IV: HENKILÖSTÖ

Vuoden 2004 aikana laitoksella työskentelivät seuraavat henkilöt:

Laitoksen johtaja

OTT Tapio Lappi-Seppälä

Toimisto

Yo.merk. Eira Mykkänen, osastosihteeri
Yo.merk. Sirpa Turunen, osastosihteeri
Oikeust. yo Ville Hinkkanen, kirjastosihteeri
Gun-Britt Kuusimäki, virastomestari
Laura Mykkänen, toimistoharjoittelija 7.6.—2.7.

Kriminologinen yksikkö

VTT Janne Kivivuori, tutkimusjohtaja
VTT Päivi Honkatukia, erikoistutkija
Ph.D. Jukka Savolainen, erikoistutkija
VTL, LuK Reino Sirén, erikoistutkija
OTK Hannu Niemi, erikoissuunnittelija
OTL Heini Kainulainen, tutkija
OTT Martti Lehti, tutkija
KT Venla Salmi, tutkija 1.9.—
VTM Mirka Smolej, tutkija 1.10.—31.12.

Yleinen yksikkö

MMT Marjukka Litmala, tutkimusjohtaja
VTL Risto Jaakkola, erikoistutkija
YTT Vesa Muttilainen, erikoistutkija
OTK Kari Alasaari, tutkija
OTT Kaijus Ervasti, tutkija
LL.M. Hertta Kallioinen, tutkija
HTM Christa Salovaara-Karstu, tutkija
VTM Elisa Valkama, tutkija —29.2.

Tutkimusavustajat

Oikeust. yo Elina Castrén 1.4.—31.8.
VTM Sari Kemppi 1.3.—30.4.
Oikeust. yo Elina Liisanantti 1.2.—
valtiot. yo Yaira Obstbaum 1.2.—
valtiot. yo Sanna Rönkä
VTM Mirka Smolej —31.8.
valtiot. yo Minna Viuhko —31.7.

Tutkimuslaitoksen tiloissa ovat vuoden aikana työskennelleet myös väitöskirjojaan valmistelleet OTL Matti Marttunen (OMY-tutkijakoulu) ja VTM (Ph.D. helmikuussa 2004) Mika Junninen (Suomen Akatemia).